

DEMOS

DIALOGKORT

DEMOS Dialogkort är en del av DEMOS dialogmetoden och fungerar som ett verktyg för att facilitera dialoger om olika demokratirelaterade ämnen.

Mer information om hur du använder DEMOS Dialogkort finns i DEMOS Guiden, som erbjuder praktiska råd för diskussionsledaren. Den finns på DEMOS webbplats:

DISCLAIMER: DEMOS-projektet samfinansieras av Europeiska unionen. Tankar och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller EACEA:s (European Education and Culture Executive Agency) åsikter. Varken Europeiska unionen eller EACEA kan hållas ansvariga för dem.

Detta arbete är licensierat under CC BY-NC-ND 4.0

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

AKTIVT MEDBORGARSKAP

AKTIVT MEDBORGARSKAP:

aktivt medborgarskap avser ett brett spektrum av deltagande i det demokratiska livet. I korthet innebär det att människor tillhör en gemenskap och arbetar för dess bästa.

Kan ansluta till:

- medborgerlig plikt
- frivilligarbete
- brist på deltagande
- utbildning

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka exempel kommer du att tänka på när du tänker på "aktivt medborgarskap"?

Hur skulle du beskriva en aktiv medborgare?

Vad tror du att man behöver för att vara en aktiv medborgare?

Gå in på djupet

Kan du ge ett exempel från ditt liv när du var en aktiv medborgare? Om det är svårt att välja, tänk på ett exempel som är mest meningsfullt för dig.

Vad är det som gör det lätt eller svårt att vara en aktiv medborgare i din vardag, i din kommun, i ditt bostadsområde eller i ditt land?

Avslutande reflektioner (=uppmaning till handling)

Hur kan vi stödja ett aktivt medborgarskap i vårt samhälle eller land?

Vilka ämnen eller samhällsfrågor inspirerar dig att engagera dig som en aktiv medborgare?

ANSVARIGHET

ANSVARIGHET:

principen att folkvalda och offentligt anställda är ansvariga inför medborgarna för sina handlingar, beslut och sin politik. Det innefattar mekanismer som val, maktfördelningsprincipen, öppenhet och tillsyn för att säkerställa att regeringen agerar i allmänhetens bästa intresse och är skyldig att stå till svars för sitt handlande.

Kan ansluta till:

- maktodelningsprincipen
- transparens
- val
- förtroende
- ledarskap

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder ansvarighet för dig i samband med en demokratisk regering?

Hur ansvariga är våra valda tjänstemän?

Gå in på djupet

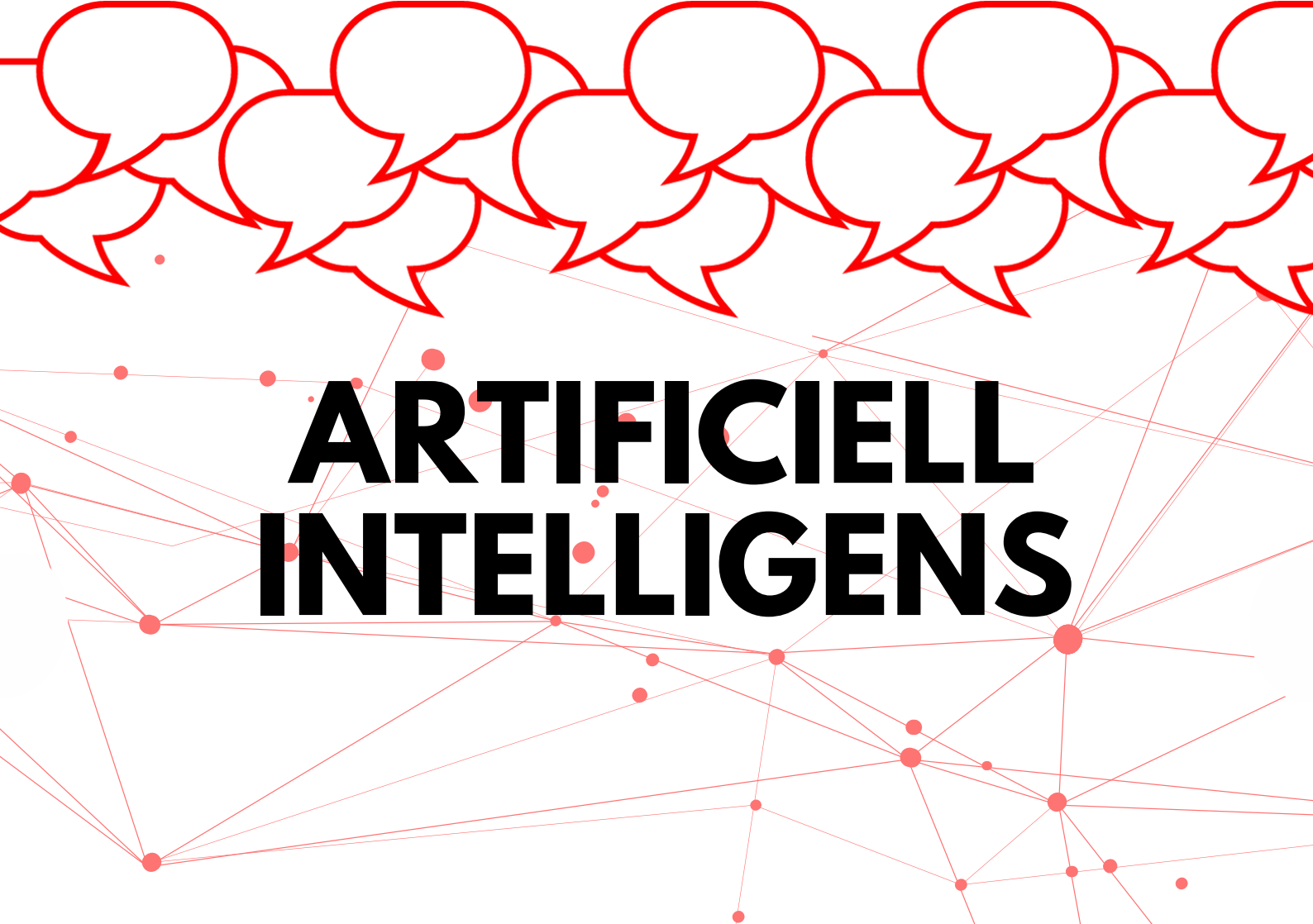
Hur bidrar mekanismer som fria val, en fri press och rättslig tillsyn till ansvarsutkrävande i ett demokratiskt system?

Har du några farhågor när det gäller våra folkvaldas ansvarsskyldighet?

Avslutande reflektioner

Hur kan medborgarna hålla sin regering ansvarig för sina beslut och handlingar?

Vilka åtgärder kan vi som medborgare vidta för att främja ansvarigheten i vårt lands regering?

ARTIFICIELL INTELLIGENS

ARTIFICIELL INTELLIGENS:

en gren av datavetenskapen som fokuserar på att skapa system som kan utföra uppgifter som vanligtvis kräver mänsklig intelligens.

Kan ansluta till:

- disinformation
- polarisering
- integritet
- säkerhet
- förtroende

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad är AI?

Hur kan AI påverka den allmänna opinionen och det politiska samtalet?

Gå in på djupet

Vilka farhågor eller förhoppningar har du när det gäller AI och dess potentiella fördelar eller nackdelar för samhället?

Hur är det med AI i ditt personliga liv?

Avslutande reflektioner

Hur kan vi förbereda oss för framtida utmaningar som AI kan innebära för demokratiska system?

Vad är din vision för den framtida integrationen av AI och demokrati, och hur kan vi arbeta för att uppnå den?

AUKTORITARISM

AUKTORITARISM:

ett politiskt system där en enda myndighet eller en liten grupp individer har betydande makt, med liten eller ingen ansvarsskyldighet gentemot allmänheten. I sådana system är den politiska pluralismen begränsad, de medborgerliga friheterna och rättigheterna inskränkta och den politiska oppositionen ofta undertryckt.

Kan ansluta till:

- populism
- nationalism
- maktfördelning
- mänskliga rättigheter
- yttrandefrihet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad kommer du att tänka på när du hör ordet "auktoritarism"?

Hur skiljer sig ett auktoritärt styre från demokrati?

Gå in på djupet

Hur upprätthåller auktoritära regeringar kontrollen över sina befolkningar, och vilka metoder använder de för att underkuva oliktankande?

Vilka är de viktigaste skillnaderna mellan att leva under en auktoritär regim jämfört med en demokratisk?

Bör vi oroa oss för auktoritära regimer i vårt land eller i Europa?

Avslutande reflektioner

Vilka konkreta åtgärder kan du vidta för att öka medvetenheten om farorna med auktoritära regimer och skydda demokratiska värderingar?

CIVILSAMHÄLLET

CIVILSAMHÄLLET:

kollektivet av ideella organisationer, icke-statliga organisationer, samhällsgrupper, trosbaserade organisationer, fackföreningar och intresseorganisationer som organiserar sig kring människors intressen och behov.

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- medborgerligt engagemang
- volontärarbete

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Att värma upp

Vad tänker du på när du hör ordet "civilsamhället"?

Kan du nämna några organisationer eller grupper som är en del av civilsamhället i vår stad eller vårt land?

På vilket sätt är civilsamhället viktigt för en fungerande demokrati?

Gå in på djupet

Är du engagerad i någon organisation eller aktivitet? Beskriv dina erfarenheter.

Vilka utmaningar står civilsamhällets organisationer inför i vårt samhälle eller land?

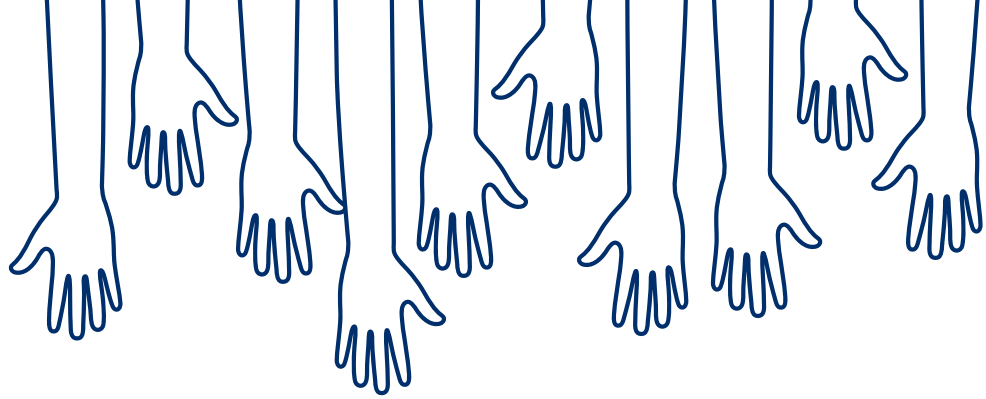
Finns det några spänningar i civilsamhället i vårt land mellan prodemokratiska aktörer och organisationer som inte nödvändigtvis är prodemokratiska?

Avslutande reflektioner

Hur kan enskilda personer stödja och stärka det civila samhället?

Hur kan vi inspirera människor som inte är samhällsengagerade att engagera sig i civilsamhällesorganisationer som passar deras intressen och behov?

DEMOGRAFISKA FÖRÄNDRINGAR

DEMOGRAFISKA FÖRÄNDRINGAR:

förändringar i en befolknings sammansättning över tiden, inklusive förändringar i åldersstruktur, födelse- och dödstal, migrationsmönster, geografi och kulturell mångfald.

Kan ansluta till:

- mänsklig värdighet
- jämlikhet
- resiliens
- segregation

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad förstår du med begreppet "demografiska förändringar"?

Kan du komma på några exempel på demografiska förändringar som har skett i vårt samhälle eller land på senare tid?

Gå in på djupet

Varför är det viktigt att studera och förstå demografiska förändringar? Vilka konsekvenser eller potentiella effekter kan de ha på vårt samhälle?

Vilka effekter upplever vi nu eller kan vi förvänta oss i framtiden av demografiska förändringar, till exempel en åldrande befolkning, i vårt land eller i Europa?

Avslutande reflektioner

Hur kan regeringar och samhällen anpassa sig till demografiska förändringar för att säkerställa en inkluderande och hållbar utveckling?

Hur kan individer och institutioner förbereda sig för eller reagera på demografiska förändringar i sin planering och sitt beslutsfattande?

DEMOKRATI

DEMOKRATI:

ett styrelseskick där makten ligger hos folket, som styr antingen direkt eller genom fritt valda representanter. Det betonas skyddet av grundläggande mänskliga rättigheter och friheter.

Kan ansluta till:

- civilsamhället
- auktoritarism
- polarisering
- geopolitik
- dialog

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder demokrati för dig?

Hur skulle du beskriva tillståndet för demokratin i vårt land?

Gå in på djupet

Vilka är de största utmaningarna som demokratier står inför idag och hur kan de hanteras?

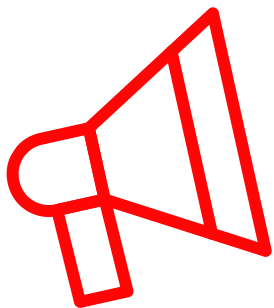
Vilka är orsakerna bakom ditt (o)förtroende för demokratin?

Avslutande reflektioner

Vad kan vi göra för att bli mer aktivt engagerade i att främja demokratiska värderingar och värna om demokratin?

På vilket sätt bör demokratin som system utvecklas för att möta utmaningarna under 2000-talet?

DESINFORMATION

DESINFORMATION:

desinformation är falsk information som avsiktligt sprids för att vilseleda människor och påverka deras handlingar och åsikter.

Kan ansluta till:

- yttrandefrihet
- fred
- öppenhet
- polarisering
- populism
- media

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilken typ av desinformation känner du till eller har du bevittnat?

Vad anser du att desinformation kan ha för effekter i ett samhälle, i ditt land eller i världen?

Gå in på djupet

Är det enligt din personliga erfarenhet alltid lätt att skilja mellan desinformation och korrekt information?

Är du personligen orolig för spridningen av desinformation? Varför oroar det här ämnet dig?

Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder skulle du vilja se för att motverka desinformation i din kommun, ditt land eller i världen?

Vad kan vi som medborgare göra för att bekämpa desinformation?

DIALOG

DIALOG:

en dialog är ett konstruktivt samtal där alla röster väger lika tungt. En framgångsrik dialog hjälper alla deltagare att nå en djupare förståelse för det ämne som tas upp och skapar reflektioner om sig själv, andra och samhället i stort.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad kännetecknar en bra dialog?

Vilka färdigheter krävs för att delta i en dialog?

Gå in på djupet

Vad tycker du om dialogkulturen i vårt land?

Vilken typ av dialoger tycker du om att delta i? Vilken typ av dialoger tycker du är svåra?

Avslutande reflektioner

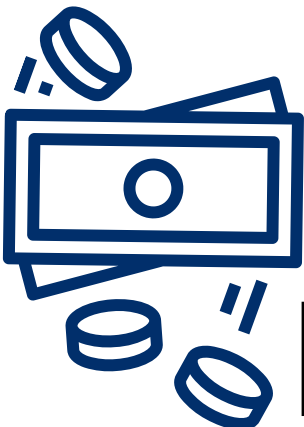
Vilket ämne bör vi prata om i vårt land, och varför?

Hur kan var och en av oss bidra till mer konstruktiva samtal i vårt samhälle?

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- inkludering
- ensamhet
- fred
- polarisering
- jämlikhet
- demokrati

An illustration of a blue-outlined wallet with a circular clasp, surrounded by several blue-outlined coins. The wallet is positioned in the upper left corner, and the coins are scattered around it.

EKONOMISK OJÄMLIKHET

An illustration of two blue-outlined hands, palms facing each other, positioned at the bottom of the image. The hands are simple line drawings with fingers spread.

EKONOMISK OJÄMLIKHET:

ojämlik fördelning av ekonomiska resurser och de olika möjligheter som olika individer eller grupper har.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka exempel på ekonomisk ojämlikhet kan du ge?

Vilka är de sociala konsekvenserna av stora ekonomiska klyftor i vårt land eller i Europa?

Gå in på djupet

Hur yttrar sig ekonomisk ojämlikhet i vårt samhälle?

Hur har dina personliga erfarenheter format din syn på ekonomisk ojämlikhet?

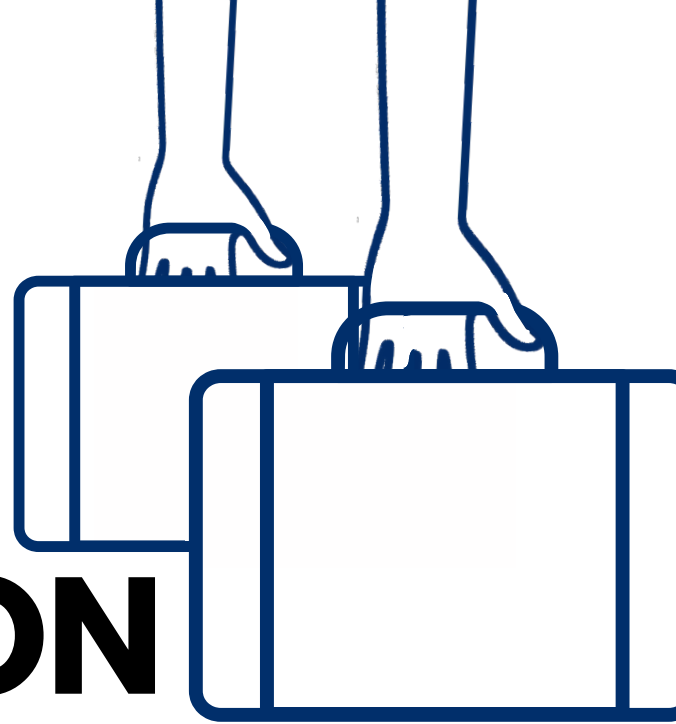
Avslutande reflektioner

Vad kan enskilda personer göra för att bidra till att motverka ekonomisk ojämlikhet?

Vilka åtgärder bör samhället och beslutsfattarna vidta för att minska den ekonomiska ojämlikheten?

Kan ansluta till:

- utbildning
- mänskliga rättigheter
- migration
- populism
- radikalisering och extremism

EMIGRATION

EMIGRATION:

att lämna sitt eget land med avsikt att bosätta sig permanent i ett annat land.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

När du hör ordet "emigration", vad är då den första associationen du kommer att tänka på?

Vilka är de främsta anledningarna till att människor emigrerar från sitt hemland?

Vilken roll spelar politiska och sociala faktorer för emigrationen?

Gå in på djupet

Kan du dela med dig av en personlig erfarenhet eller berättelse om emigration som du har upplevt eller stött på

Hur har din uppfattning om emigration förändrats över tid?

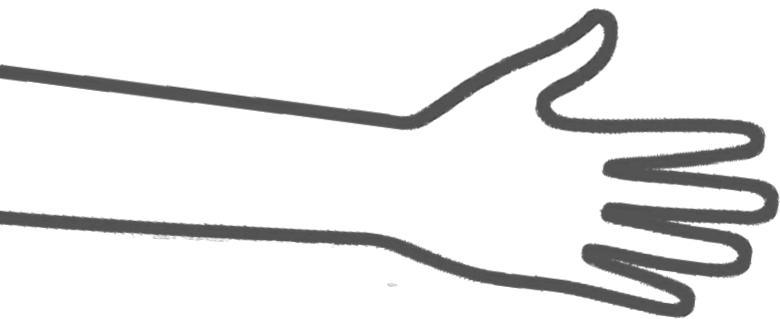
Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder kan individer och samhällen vidta för att stödja emigranter?

Vilka åtgärder eller policyer kan regeringen genomföra för att minska utvandringsströmmarna, eller vända dem – för att inspirera människor att återvända?

Kan ansluta till:

- klimatförändring
- ekonomisk ojämlikhet
- geopolitik
- minoriteters rättigheter
- säkerhet
- polarisering

ENSAMHET

ENSAMHET:

ett subjektivt känslotillstånd som kännetecknas av en djup känsla av tomhet, isolering och brist på meningsfull kontakt med andra. Man kan känna sig ensam trots att man är en del av en grupp och känna sig tillfreds när man är ensam.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur skulle du beskriva ensamhet?

Tycker du att ensamhet diskuteras tillräckligt i vårt samhälle? Vilka andra fenomen, som till exempel social isolering, är relaterade till ensamhet?

Gå in på djupet

På vilket sätt bidrar det moderna samhällets struktur – till exempel färre sociala sammankomster eller mindre samhällsengagemang – till ensamhet?

Enligt din erfarenhet, vilken typ av åtgärder och sociala möten förebygger ensamhet?

Avslutande reflektioner

Vilka grupper av människor löper en risk att känna sig ensamma och socialt isolerade eller att känna att de inte hör hemma i vårt samhälle?

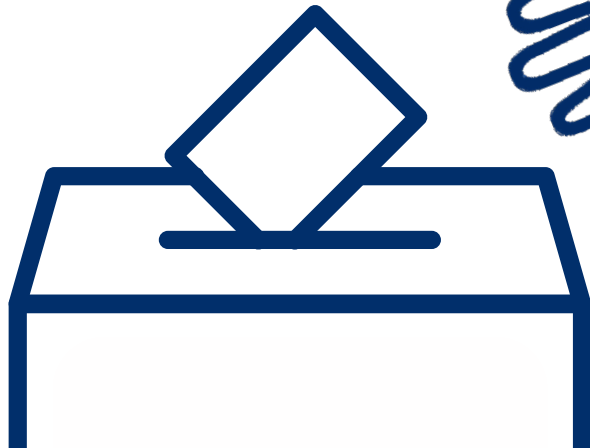
Vilken typ av politik, samhällsprogram eller initiativ kan bidra till att återuppbygga sociala relationer och främja meningsfulla kontakter?

Vilka åtgärder kan vi personligen vidta i vårt dagliga liv för att minska ensamheten och stärka de sociala relationerna i våra samhällen?

Kan ansluta till:

- medborgerlig plikt
- mänsklig värdighet
- volontärarbete
- ekonomisk ojämlikhet
- utbildning

FOLKOMRÖSTNING

FOLKOMRÖSTNING:

väljarnas direkta omröstning om ett förslag, en lag eller en politisk fråga, som vanligtvis sker på nationell nivå i beslutsprocessen. Det är ett exempel på direkt demokrati; alla som har rösträtt kan delta.

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- öppenhet
- demokrati
- röstning
- valfrihet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilken typ av folkomröstningssystem har vi i vårt land?

Vilka nyligen genomförda folkomröstningar i vårt land kan du komma ihåg?

Gå in på djupet

Vilken typ av frågor skulle du vilja se avgjorda i en folkomröstning och varför?

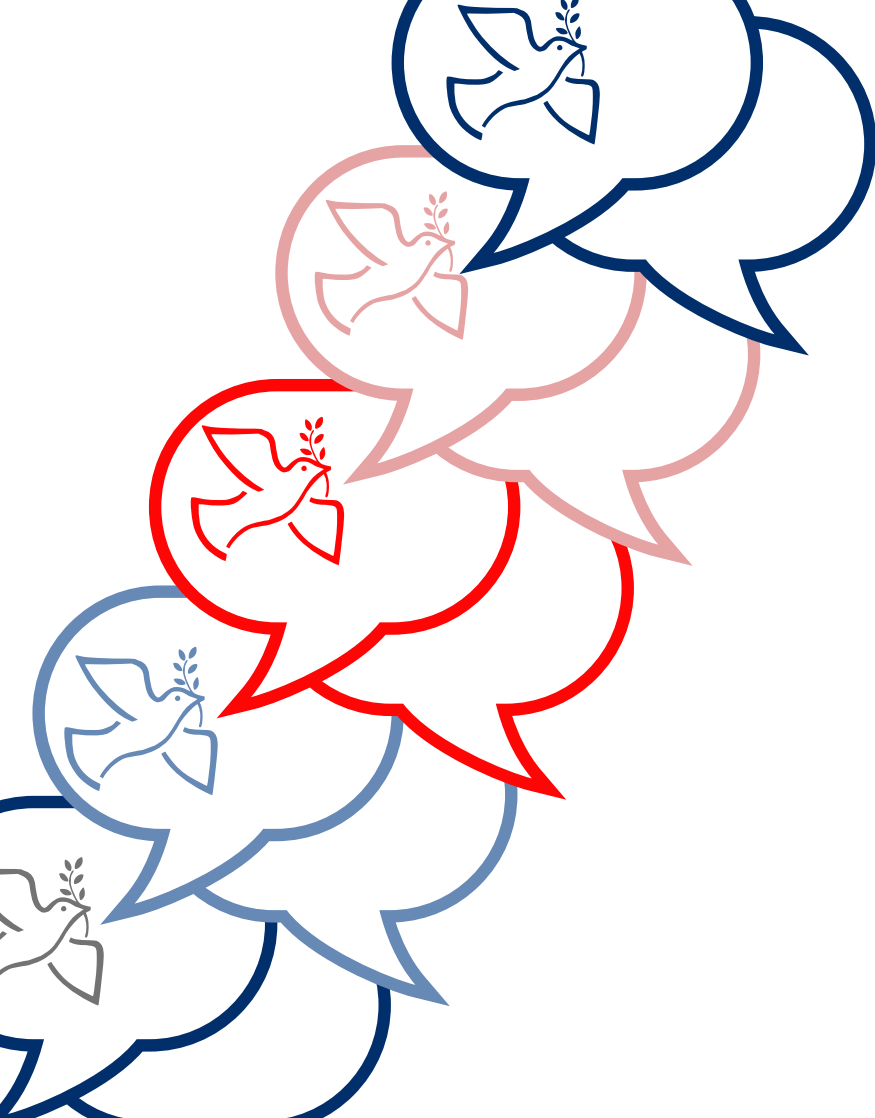
Har du varit aktiv i en folkomröstningsprocess och vad inspirerade dig till att göra det?

Avslutande reflektioner

Har folkomröstningarna i vårt land haft någon inverkan? Varför tror du att så har varit fallet?

Vilken typ av åtgärder skulle du vilja se från beslutsfattare och tjänstemän inom den offentliga förvaltningen när det gäller folkomröstningar?

FRED

FRED:

"negativ fred" är frånvaron av krig. "Positiv fred", enligt Johan Galtungs definition, är frånvaron av alla former av våld – fysiskt, strukturellt och psykologiskt – och närvaron av harmoni i samhället.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder fred för dig i ett samhälleligt sammanhang?

Vad stöder fred i samhället och i världen? Vad utmanar den?

Gå in på djupet

Vilka inspirerande och/eller viktiga fredsprocesser från det förflutna eller nutiden kommer du att tänka på? Varför har de varit meningsfulla för dig?

Oroar du dig för krig?

Avslutande reflektioner

Hur bidrar du i ditt dagliga liv till att främja fred i ditt liv och i samhället?

Om du kunde ändra på en sak i världen för att främja fred, vad skulle det vara?

Kan ansluta till:

- säkerhet
- geopolitik
- maktdelningsprincipen
- förtroende
- mänskliga rättigheter
- dialog

**FRIHET ATT
VÄLJA**

FRIHET ATT VÄLJA:

en individs rätt, möjlighet och självbestämmande att utföra en handling som väljs bland minst två tillgängliga alternativ utan att begränsas av externa parter.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "frihet att välja" för dig?

Varför är det viktigt eller utmanande med friheten att välja i samhället eller i en demokrati?

Gå in på djupet

Varför är valfriheten viktig eller utmanande för dig? Skulle du vilja dela med dig av några av dina egna erfarenheter av detta?

Varför är det ibland svårt att agera i linje med dina egna värderingar och/eller behov?
Vad kan man göra för att underlätta det?

Avslutande reflektioner

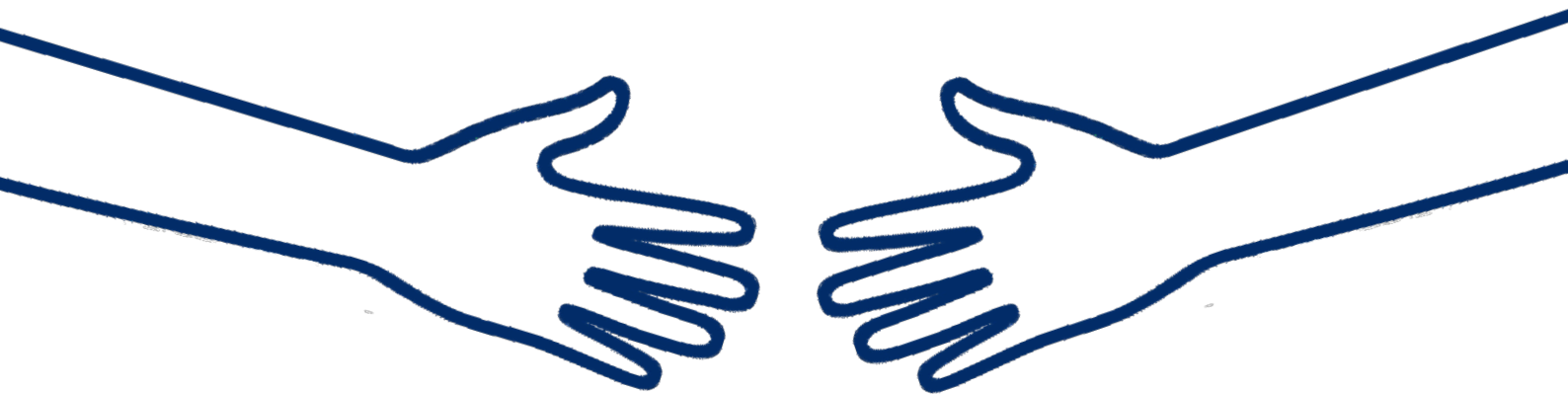
Hur kan friheten att välja stödjas och främjas i vårt land?

Vilka typer av åtgärder skulle du vilja se från beslutsfattare, media och aktiva medborgare när det gäller detta ämne?

Kan ansluta till:

- mångfald
- yttrandefrihet
- jämställdhet mellan könen
- auktoritarism
- klimatförändringar
- val

FRIVILLIGARBETE

FRIVILLIGARBETE:

att arbeta frivilligt för en organisation, ett samhälle eller en rörelse utan att få betalt

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- det civila samhället
- medborgerligt avståndstagande /engagemang
- utbildning
- ledarskap
- solidaritet
- ungdomen

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka är för närvarande de största eller mest inflytelserika frivilligorganisationerna i vårt samhälle?

Hur skulle ett demokratiskt samhälle se ut utan volontärarbete?

Gå in på djupet

Vilken typ av volontärarbete har du varit involverad i? Om du har många exempel kan du berätta om de som har betytt mest för dig.

Vilken inverkan har din erfarenhet av volontärarbete haft på ditt liv?

Avslutande reflektioner

Vilka utmaningar har vi i vårt samhälle och/eller land när det gäller volontärarbete och civilsamhället?

Hur kan medborgare, organisationer och samhällen stödja volontärarbete?

FÖRTROENDE

FÖRTROENDE:

medborgarnas förtroende för att deras demokratiska institutioner, processer och ledare agerar i allmänhetens bästa intresse, upprätthåller rättsstatsprincipen och skyddar individens friheter och rättigheter.

Kan ansluta till:

- motståndskraft
- korruption
- ansvarstagande
- demokrati

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "förtroende för demokratin" för dig?

Hur skulle du beskriva förtroendet för demokratin, de demokratiska institutionerna och ledarna i vårt land idag? (Om den är hög – vad bidrar till denna positiva bedömning; om den är låg – varför?)

Gå in på djupet

Kan du berätta om en tid, händelse eller situation som hade en starkt negativ effekt på ditt förtroende för demokratin?

Och tvärtom – kan du berätta om en tid, händelse eller situation som hade en positiv inverkan på ditt förtroende för demokratin?

Avslutande reflektioner

Hur kan individer och samhällen arbeta för att återuppbygga eller stärka förtroendet för demokratiska institutioner och processer?

The background features stylized blue outlines of clouds in the upper left and wavy lines representing water or terrain in the lower right. The word "GEOPOLITIK" is written in a bold, black, sans-serif font, tilted diagonally across the center of the image.

GEOPOLITIK

GEOPOLITIK:

geografins effekter, till exempel belägenhet, resurser och fysisk terräng, på politik och internationella relationer mellan länder.

Kan ansluta till:

- polarisering
- migration
- fred
- desinformation
- klimatförändring

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad är din första association när du hör ordet "geopolitik"?

Kan du identifiera några aktuella geopolitiska frågor eller konflikter som påverkar den globala politiken?

Gå in på djupet

På vilket sätt påverkar geopolitiska händelser eller faktorer för närvarande vårt land och världen?

Vilka bekymmer eller farhågor har du när det gäller geopolitiska händelser inom en (nära) framtid?

Avslutande reflektioner

Vad är en viktig lärdom eller tankeställare som du har fått från vår diskussion om geopolitik?

Med tanke på olika geopolitiska utmaningar och utvecklingar, vad är det vi kan göra och förbättra på lokal nivå?

INKLUSION

INKLUSION:

principen och praktiken att säkerställa att alla individer, oavsett deras olika bakgrund och förmågor, känner sig välkomna, respekterade och uppskattade som en del av en gemenskap eller organisation.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur förstår du begreppet "inkludering"?

Vad stödjer eller utmanar inkludering av människor med olika bakgrund? Till exempel i beslutsprocesserna i din kommun eller i samhället?

Gå in på djupet

Skulle du vilja dela med dig av personliga erfarenheter av inkludering i din vardag eller i samhället? Till exempel i skolan, på universitetet, på arbetsplatsen eller i en frivilligorganisation?

Enligt din erfarenhet, vad gör det lätt att stödja inkludering och vad gör det utmanande?

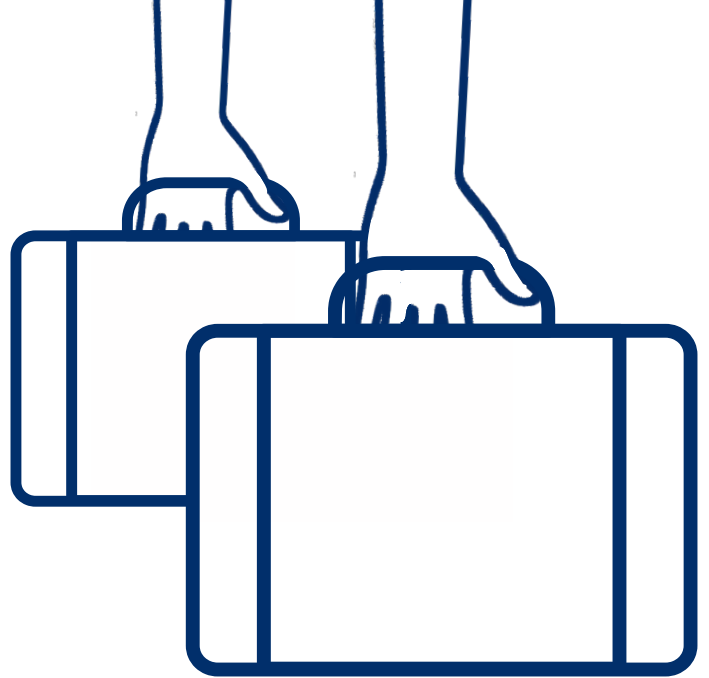
Avslutande reflektioner

Varför och hur ska du stödja inkludering i ditt samhälle?

Vilka typer av åtgärder skulle du vilja se från beslutsfattarna för att stödja inkludering i vårt samhälle?

Kan ansluta till:

- mångfald
- rättvisa
- minoriteters rättigheter
- kvinnors rättigheter
- ungdomars deltagande
- dialog

INVANDRING

INVANDRING:

processen när människor flyttar från ett land till ett annat för att bo där under en längre tid eller permanent.

Kan ansluta till:

- migration
- geopolitik
- demografiska förändringar
- inkludering

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

När du hör ordet "invandring", vad är det första du tänker på?

Vilka är de vanligaste anledningarna till att människor väljer att immigrera till ett nytt land?

Gå in på djupet

Kan du dela med dig av en personlig erfarenhet eller berättelse som har med invandring att göra, antingen från ditt eget liv eller från någon du känner?

Hur har invandringen påverkat din stad eller ditt land?

På vilka sätt tror du att invandrare bidrar till sina nya samhällen, och vilka hinder kan de möta när de gör det?

Avslutande reflektioner

Vad är ett nytt perspektiv eller en ny insikt som du har fått efter vår diskussion om invandring?

Hur kan individer och samhällen vara mer stödjande och välkomnande mot invandrare?

JÄMLIKHET

JÄMLIKHET:

att erkänna att alla inte har samma möjligheter eller bakgrund, rättvisa innebär att ta hänsyn till människors olika behov för att uppnå ett tillstånd av jämlikhet, särskilt i fråga om status, rättigheter och möjligheter.

Kan ansluta till:

- utbildning
- valfrihet
- mänsklig värdighet
- inkludering
- kvinnors rättigheter

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder jämlikhet för dig i olika sammanhang (t.ex. sociala, ekonomiska, politiska)?

Varför är jämlikhet viktigt i ett samhälle?

Gå in på djupet

Hur ser ett jämlikt samhälle ut för dig, och hur kan vi arbeta för att uppnå det?

Hur har dina personliga erfarenheter format din syn på jämlikhet?

Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder kan enskilda personer vidta för att främja jämlikhet?

Vilka nya trender kan enligt din mening påverka arbetet med att främja jämlikhet i framtiden?

JÄMSTÄLLDHET MELLAN KÖNEN

JÄMSTÄLLDHET MELLAN KÖNEN:

ett tillstånd där alla kön har lika rättigheter, resurser och möjligheter.

Kan ansluta till:

- mångfald
- frihet att välja
- yttrandefrihet
- kvinnors rättigheter
- ledarskap
- mänskliga rättigheter
- jämlikhet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad tänker du på när du tänker på jämställdhet mellan könen?

Vilka är källorna till stöd för jämställdhet i ditt land eller i ditt område?

Gå in på djupet

Finns det några utmaningar när det gäller jämställdhet i ditt samhälle, i din bransch eller i vårt land?

Kan du dela med dig av en personlig erfarenhet av jämställdhet från din vardag?

Avslutande reflektioner

Vilka typer av åtgärder skulle du vilja se i din kommun eller i samhället för att stödja jämställdhet mellan könen?

Vad kan var och en av oss göra för att stödja jämställdhet mellan könen?

KLIMAT- FÖRÄNDRING

KLIMATFÖRÄNDRING:

långsiktig förändring av de genomsnittliga vädermönster som påverkar det lokala och globala klimatet. Konsekvenserna av klimatförändringarna omfattar nu bland annat intensiv torka, vattenbrist, svåra bränder, stigande havsnivåer, översvämningar, smältande polarisar, katastrofala stormar och minskad biologisk mångfald.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad innebär "klimatförändring" för dig? Hur skiljer det sig från vädret?

Vilka är de främsta orsakerna till klimatförändringen?

Vilka slags effekter av klimatförändringen har du lagt märke till i nyheter, medier eller sociala medier på sistone?

Gå in på djupet

Ser du några förändringar i klimatet i vår omgivning?

Hur känner du dig (medveten om) klimatförändringen?

Vad tycker din familj eller dina vänner om klimatförändringen?

Avslutande reflektioner

Vad motiverar dig att vidta åtgärder mot klimatförändringen?

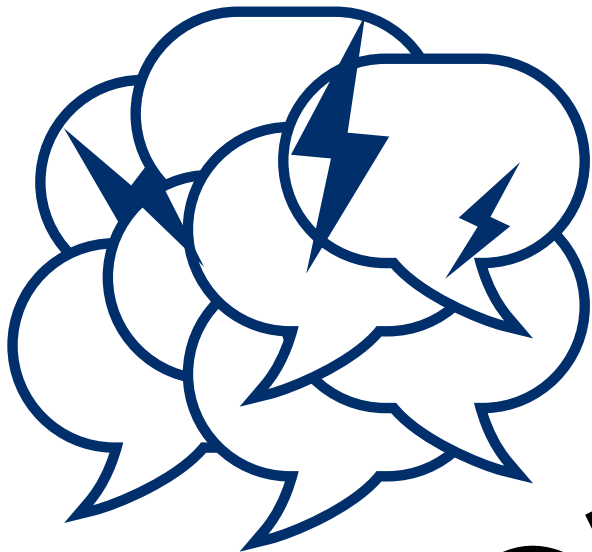
Hur kan regeringar och företag bekämpa klimatförändring?

Vilka åtgärder kan enskilda personer vidta för att minska sin negativa inverkan på miljön?

Kan ansluta till:

- ekonomisk ojämlikhet
- miljöskydd
- migration
- säkerhet
- aktivt medborgarskap
- radikalism och extremism

KONFLIKT

KONFLIKT:

en oenighet eller konfrontation mellan individer, grupper eller idéer. De kan förekomma i personliga, sociala eller politiska sammanhang och är en naturlig del av mänsklig interaktion. Konflikt skiljer sig från våld: medan konflikt är en skillnad i åsikt eller intresse, är våld en extrem reaktion som syftar till att skada eller dominera. Konflikter kan vara positiva och hälsosamma när de hanteras på ett konstruktivt sätt som främjar tillväxt, förståelse och lösningar, medan våld i sig är destruktivt.

Kan ansluta till:

- krig
- fred
- medling
- dialog

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder begreppet "konflikt" för dig?

Anser du att konflikter är en naturlig del av mänskliga relationer?

Kan du komma på ett exempel där en konflikt har lett till en positiv förändring?

Gå in på djupet

Vad är skillnaden mellan konflikt och våld? Hur kan en konflikt eskalera till våld?

Hur hanterar du konflikter i ditt eget liv, oavsett om det är på jobbet, hemma eller i samhället?

Kan du berätta om ett tillfälle då en konflikt ledde till en djupare förståelse eller en starkare relation?

Avslutande reflektioner

Vilka strategier kan vi använda för att göra konflikter till en konstruktiv process i stället för en destruktiv sådan?

Vilken roll tror du att konflikter spelar i demokratiska samhällen? Hur kan de stärka demokratin?

KORRUPTION

KORRUPTION:

missbruk av makt eller position för egen vinning eller för att gynna andra på ett otillbörligt sätt, förekommer i olika former såsom mutor, förskingring, nepotism och bedrägeri.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad förstår du med begreppet "korruption"?

Kan du ge exempel på korruption som du har hört talas om i nyheterna?

Varför tror du att korruption är skadligt för samhället och/eller demokratin?

Gå in på djupet

Har du eller någon du känner någonsin stött på korruption? Hur påverkade det dig?

Hur påverkar korruption ens möjligheter, den ekonomiska utvecklingen, allmänhetens förtroende och rättsstatsprincipen i vårt land?

Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder kan vara effektiva för att förebygga och bekämpa korruption på olika nivåer i samhället och på regeringsnivå?

Vilka specifika åtgärder kan du vidta för att främja öppenhet och integritet i ditt samhälle eller på din arbetsplats?

Kan ansluta till:

- ansvarighet
- rättsstatsprincipen
- o-/rättvisa
- maktfördelningsprincipen
- förtroende

KRIG

KRIG:

ett tillstånd av väpnad konflikt mellan nationer, grupper eller stater, ofta drivet av djupt liggande meningsskiljaktigheter som politiska, ekonomiska, territoriella, ideologiska tvister eller ojämlika maktförhållanden. Berättelserna om krig formas av historiskt agg, nationella intressen och maktdynamik, och lämnar ofta bestående spår i samhället.

Kan ansluta till:

- fred
- konflikt
- medling
- nationalism
- geopolitik

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad kommer du att tänka på när du hör ordet "krig"?

Varför tror du att krig fortsätter att förekomma trots den skada de orsakar?

Hur tror du att makt och ojämna maktfördelning bidrar till att krig bryter ut?

Gå in på djupet

Vilka är några av de grundläggande orsakerna till krig genom historien?

Hur formar olika berättelser om samma krig den allmänna opinionen och arvet efter konflikten?

Kan du komma på ett exempel där kriget berodde på en obalans i maktförhållanden?

Hur skulle den obalansen ha kunnat hanteras utan våld?

Avslutande reflektioner

Vad kan vi lära oss av rötterna till tidigare krig och berättelser om dem för att förhindra framtida konflikter?

Vilka åtgärder kan enskilda personer, regeringar eller internationella organisationer vidta för att främja fred och lösa konflikter innan de eskalerar till krig?

KVINNORS RÄTTIGHETER

KVINNORS RÄTTIGHETER:

de mänskliga rättigheter som kvinnor och flickor över hela världen har rätt till. Att stödja dessa rättigheter innebär att eliminera alla former av diskriminering av kvinnor och flickor.

Kan ansluta till:

- jämställdhet mellan könen
- minoriteters rättigheter
- mångfald
- valfrihet
- säkerhet
- utbildning

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka historiska handlingar för att främja kvinnors rättigheter kommer du ihåg? Hur förändrade de världen eller vårt samhälle?

Vilka slags utmaningar eller diskriminering möter flickor och kvinnor i vårt samhälle idag?

Gå in på djupet

Vilka förändringar har skett i vårt samhälle och/eller vår gemenskap när det gäller kvinnors rättigheter under 2000-talet?

Hur har uppfyllandet eller förhindrandet av kvinnors rättigheter påverkat ditt liv? Kan du dela med dig av några exempel?

Avslutande reflektioner

Hur ska vi skydda kvinnors rättigheter inom den närmaste framtiden?

Finns det någon utveckling inom området för kvinnors rättigheter som du anser vara oroväckande?

LEDARSKAP

LEDARSKAP:

förmågan att vägleda, inspirera och påverka individer eller grupper.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur skiljer du mellan ledarskap och förvaltning?

Vilka inspirerande samhällseliga eller politiska ledare från historien kommer du att tänka på?

Vilken typ av påverkan kan en inspirerande ledare ha i samhället?

Gå in på djupet

Vilka är några av dagens ledare som du beundrar, och varför?

Har du själv varit ledare i olika situationer eller organisationer? Vad gjorde det lätt? Vad var det som gjorde det svårt?

Hur skulle du beskriva tillståndet för politiska och samhällseliga ledare i vårt land i dag?

Avslutande reflektioner

Vad är din vision för framtidens ledarskap i vårt samhälle och hur kan vi arbeta för att uppnå den?

Hur kan utbildning bidra till att utveckla goda ledare?

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- ansvarsskyldighet
- medborgerligt avståndstagande /engagemang
- politiska partier
- förtroende
- media

**LIVSLÅNGT
LÄRANDE**

LIVSLÅNGT LÄRANDE:

en kontinuerlig strävan efter kunskap och färdigheter under en individs hela liv, bortom formell utbildning. Det omfattar en attityd av nyfikenhet och utveckling, en praxis av fortlöpande utbildning inom både personliga och professionella områden.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "livslångt lärande" för dig?

Kan du komma på ett exempel där du har haft nytta av att lära dig något nytt som vuxen?

Finns det platser eller organisationer som du känner till där människor kan dra nytta av möjligheter till livslångt lärande?

Gå in på djupet

Hur påverkar en attityd av kontinuerligt lärande en persons förmåga att anpassa sig till förändringar i sitt personliga eller yrkesmässiga liv?

Vilken roll bör regeringar och institutioner spela för att främja livslångt lärande genom olika politiska beslut och tillgängliga program?

Avslutande reflektioner

Vilka utmaningar tror du att samhället står inför när det gäller att säkerställa att alla har tillgång till möjligheter till livslångt lärande, och hur kan vi övervinna dem?

Vilka åtgärder kan enskilda personer vidta för att skapa en vana av livslångt lärande i sina egna liv?

Kan ansluta till:

- demografiska förändringar
- utbildning
- medborgerligt avståndstagande /engagemang
- utbildning
- människovärde

**LÄRA
SIG AV
HISTORIEN**

LÄRA SIG AV HISTORIEN:

innebär att man kritiskt granskar både positiva och smärtsamma aspekter av det förflutna för att förstå deras bestående inverkan på dagens samhälle. Det uppmuntrar individer och samhällen att reflektera över historiska händelser och deras lärdomar, för att undvika att upprepa misstag och bygga en bättre framtid.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad innebär det för dig att "lära sig av historien"?

Kan du komma på en historisk händelse eller period som du tycker att vårt samhälle borde lära sig av och förstå bättre?

Gå in på djupet

Varför tror du att det är viktigt för individer och samhällen att reflektera över och lära sig av både de positiva och svåra aspekterna av historien?

Vilka är de utmaningar eller hinder som individer eller samhällen kan ställas inför när de konfronteras med svåra aspekter av historien?

Hur kan vi övervinna dessa utmaningar för att säkerställa att vi lär oss av det förflutna på ett effektivt sätt?

Avslutande reflektioner

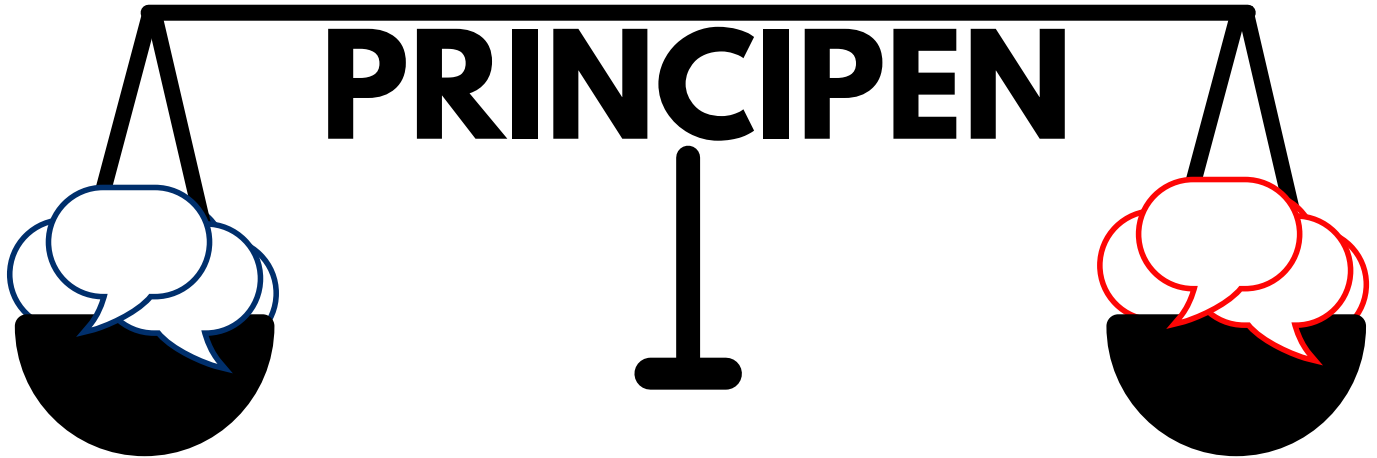
Hur kan politiker, medierepresentanter, lärare och samhällsledare på ett konstruktivt sätt införliva lärande från historien i det offentliga samtalet?

Vilka åtgärder kan du vidta för att se till att vi som samhälle lär oss av historien på ett sätt som främjar tillväxt och positiv förändring?

Kan ansluta till:

- o-/rättvisa
- utbildning
- nationalism
- minoriteters rättigheter

MAKTFÖRDELNINGS- PRINCIPEN

MAKTFÖRDELNINGSPRINCIPEN:

ett system i demokratisk styrning där olika grenar av regeringen har auktoriteten att begränsa varandras makt, utformat för att förhindra att en gren blir för mäktig.

Kan ansluta till:

- auktoritarism
- demokrati
- ansvarsskyldighet
- förtroende

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad kommer du att tänka på när du hör termen "maktfördelningsprincipen"?

Vilka olika grenar av regeringen är inblandade i maktfördelningsprincipen?

Varför är det viktigt med ett system av maktfördelning i en demokrati?

Gå in på djupet

Hur fungerar maktfördelningsprincipen i vårt land?

Vilka typer av utmaningar står maktdelningsprincipen inför i vårt land?

Avslutande reflektioner

Hur kan medborgare och civilsamhället verka för att upprätthålla och stärka maktfördelningsprincipen i statsförvaltningen?

Vilken typ av stöd eller uppmuntran skulle du behöva i detta arbete?

MEDBORGERLIG PLIKT

MEDBORGERLIG PLIKT:

en känsla och/eller handlingar av ansvar och skyldighet gentemot det samhälle eller den plats där du bor (t.ex. rösta, betala skatt, volontärarbete etc.)

Kan ansluta till:

- röstning
- val
- fred
- volontärarbete
- solidaritet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder begreppet "medborgerlig plikt" för dig?

Vilka exempel på medborgerlig plikt från de senaste åren har du personligen?

Gå in på djupet

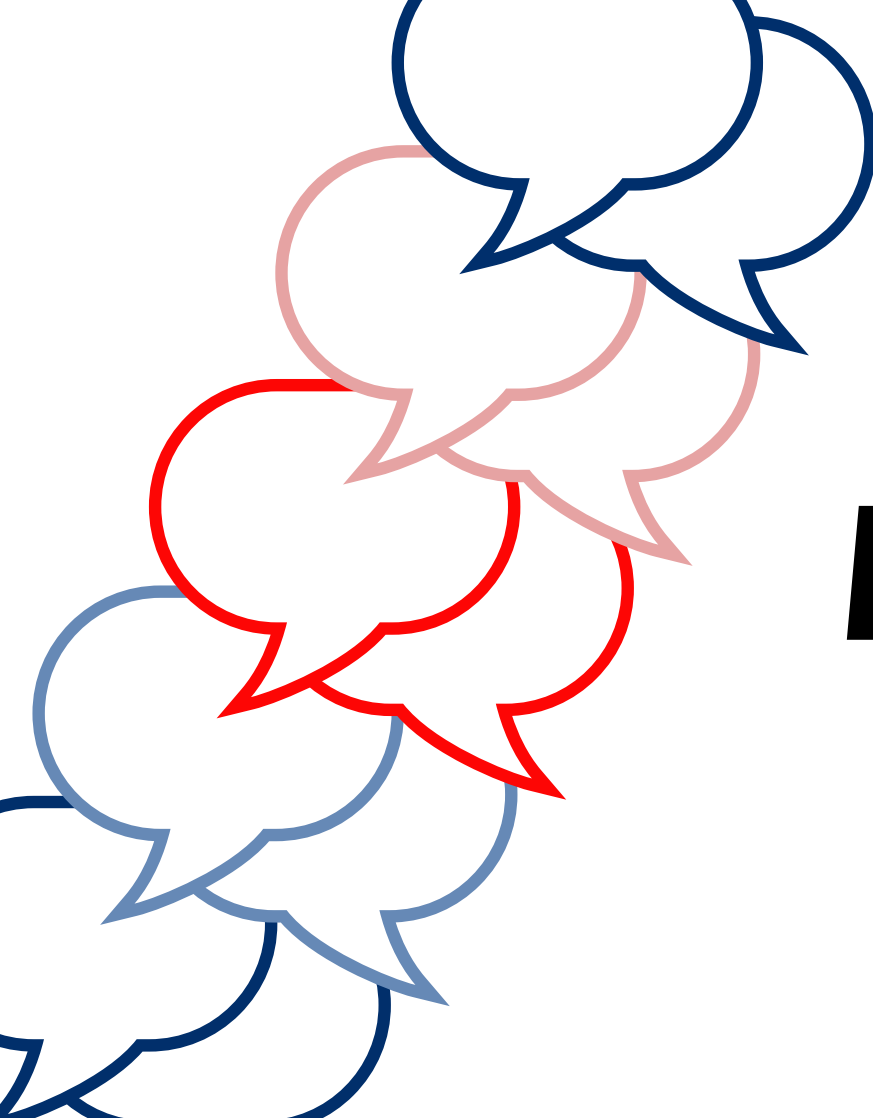
Vilka slags livserfarenheter har påverkat din känsla av medborgerlig plikt?

Vilka värderingar, känslor eller situationer har påverkat din känsla av medborgerlig plikt?

Avslutande reflektioner

Vad är det som gör det svårt att fullgöra sin medborgerliga plikt i samhället eller i landet? Vilka åtgärder skulle du vidta för att övervinna dessa svårigheter?

Vad kan man göra för att inspirera andra att fullgöra sin medborgerliga plikt?

MEDIA

MEDIA:

olika kommunikationskanaler som sprider information, underhållning och annat innehåll.

Kan ansluta till:

- desinformation
- utbildning
- polarisering
- populism
- integritet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilken roll har medierna i (vårt) samhälle?

Vilka är de olika typerna av medier och hur fyller de olika funktioner?

Gå in på djupet

Hur påverkar medierna den allmänna opinionen och beteendet i vårt land?

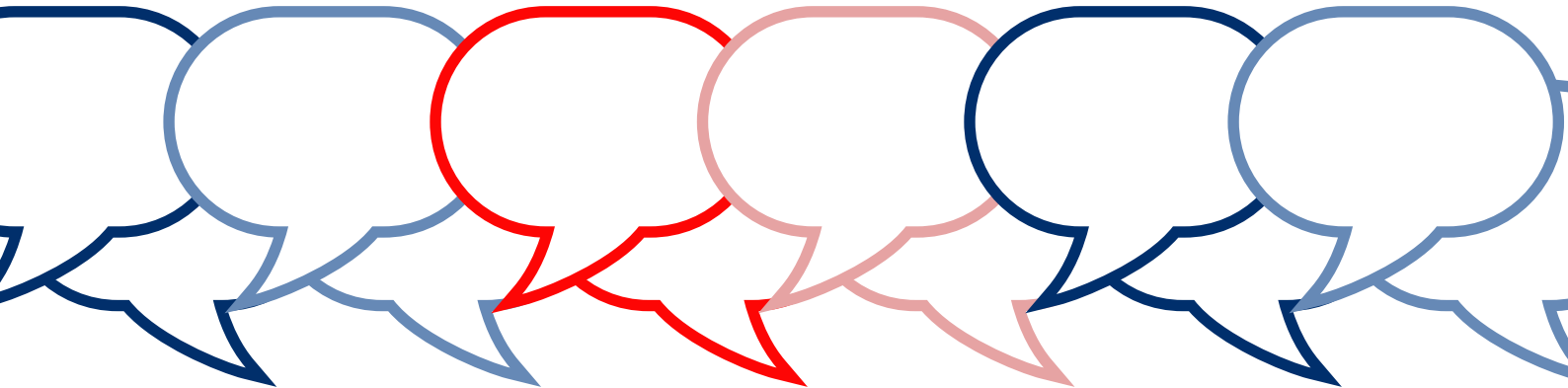
Vilka utmaningar eller problem upplever vi i dag med (olika former av) medier?

Avslutande reflektioner

Hur kan individen utveckla sunda medievanor och vilken typ av stöd behövs?

Vilken typ av åtgärder skulle du vilja se från beslutsfattare, icke-statliga organisationer eller enskilda medborgare när det gäller tidigare identifierade utmaningar?

MEDLING

MEDLING:

en process där en neutral tredje part hjälper stridande parter att nå en ömsesidigt acceptabel överenskommelse. Det handlar om att utforska olika perspektiv och hitta en gemensam grund, samtidigt som man främjar en öppen dialog.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder begreppet "medling" för dig?

Kan du komma på en situation där medling har hjälpt till att lösa en meningsskiljaktighet?

Gå in på djupet

Hur kan medling bidra till att utforska olika perspektiv på en fråga? Kan du ge ett exempel?

Vilka egenskaper anser du gör en medlare effektiv, särskilt när det handlar om komplexa politiska eller sociala frågor?

Hur kan vi uppmuntra användningen av medling i demokratiska system för att lösa tvister på ett fredligt sätt?

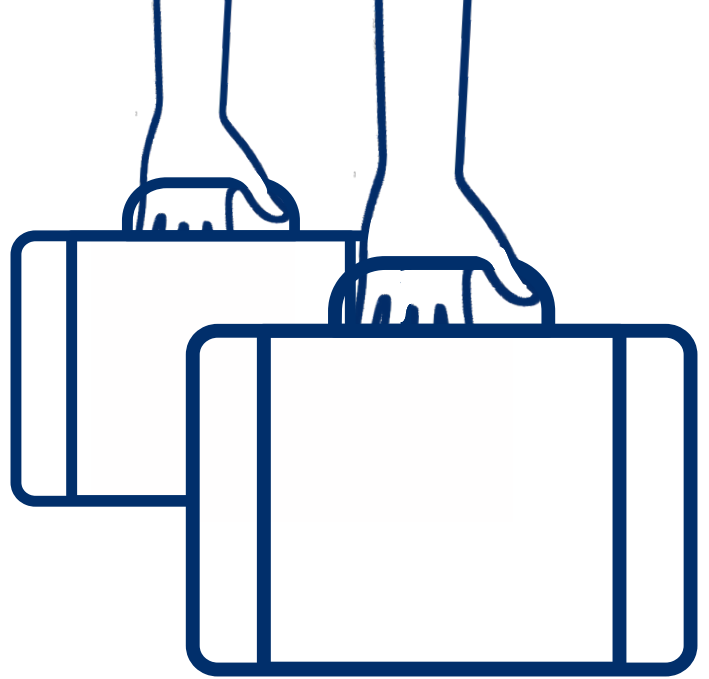
Avslutande reflektioner

Vilken roll kan enskilda personer och samhällen spela för att stödja medlingsinsatser i sitt lokala eller nationella sammanhang?

Hur kan medling stärka demokratiska värden som deltagande, rättvisa och inkludering?

Kan ansluta till:

- polarisering
- fred
- konflikt
- medborgerligt avståndstagande /engagemang

MIGRATION

MIGRATION:

förflyttning av människor från en plats till en annan, inom ett land eller mellan länder, för att tillfälligt eller permanent bosätta sig på en ny plats.

Kan ansluta till:

- invandring
- geopolitik
- mångfald
- ekonomisk ojämlikhet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka är de vanligaste orsakerna till att människor flyttar från en plats till en annan?

Varför är migration en så viktig och/eller laddad fråga i Europa i dag?

Gå in på djupet

Har du eller någon du känner flyttat från en stad eller ett land till ett annat? Vilka var orsakerna och hur påverkade upplevelsen dig?

Vilka ekonomiska, sociala eller miljömässiga faktorer påverkar migrationsmönstren i vårt land (eller i Europa) idag?

Vilka farhågor kan du ha när det gäller migration?

Avslutande reflektioner

Vad kan du göra för att bättre förstå migranternas erfarenheter i ditt samhälle?

Hur kan vi bättre förstå och känna empati för de erfarenheter som våra vänner och familjemedlemmar har som har flyttat och nu bor utomlands?

The image features a central text element surrounded by two rows of stylized icons. The top row consists of five speech bubbles, each with a tail pointing downwards towards the center. The bottom row consists of ten raised hands, each with a tail pointing upwards towards the center. The entire scene is set against a background of numerous short, vertical dashed lines, resembling rain or a digital signal. The text is a bold, black, sans-serif font, centered horizontally and vertically between the two rows of icons.

MILJÖSKYDD

MILJÖSKYDD:

att skydda den naturliga miljön från skadliga mänskliga aktiviteter.

Kan ansluta till:

- klimatförändringar
- mänskliga rättigheter
- o-/rättvisa
- migration
- säkerhet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "miljöskydd" för dig?

Vilka är några av de viktigaste komponenterna i en sund och hållbar miljö?

Gå in på djupet

Hur bidrar mänskliga aktiviteter till miljöförstöring?

Vilka erfarenheter har du av miljöskydd i din vardag eller i ditt samhälle?

Varför är klimatförändringar och miljöskyddsaktivism polariserande eller splittrande frågor?

Avslutande reflektioner

Vilka förändringar kan du göra dagligen för att bidra till miljöskyddet?

Hur kan du påverka andra att bli mer miljömedvetna?

MINORITETERS RÄTTIGHETER

MINORITETERS RÄTTIGHETER:

mänskliga rättigheter som tillämpas på medlemmar av rasmässiga, etniska, klassmässiga, religiösa, språkliga, könsrelaterade och sexuella minoriteter, och även de kollektiva rättigheter som tillkommer alla minoritetsgrupper. Minoriteters rättigheter bygger på fyra pelare: skydd av existens, skydd och främjande av identitet, jämlikhet och icke-diskriminering samt rätten till effektivt deltagande.

Kan ansluta till:

- jämlikhet
- jämställdhet mellan könen
- människovärde
- mänskliga rättigheter
- tolerans

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur skiljer sig minoriteters rättigheter från allmänna mänskliga rättigheter?

Vilka är några exempel på minoritetsgrupper och vilka unika utmaningar står de inför?

Vilka framsteg har vi gjort när det gäller minoriteters rättigheter i vårt samhälle?

Gå in på djupet

Hur ser det ut med minoriteters rättigheter i vårt land?

Hur har dina personliga erfarenheter format din syn på minoriteters rättigheter?

Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder kan enskilda personer vidta för att främja och skydda minoriteters rättigheter i sina samhällen?

Hur kan du bidra till att öka medvetenheten om frågor som rör minoriteters rättigheter?

Vilken typ av åtgärder skulle du vilja se från beslutsfattarens sida?

MÅNGFALD

MÅNGFALD:

mångfald är alla mänskliga olikheter som identitet, social bakgrund, kön, ålder med mera. I praktiken innebär mångfald vanligtvis att inkludera eller involvera människor med olika bakgrund.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Finns det en mångfald av människor representerade i dina lokala eller nationella beslutsfattande organ eller i det civila samhället?

Vilka typer av fördelar eller svårigheter kan en grupp människor med olika bakgrund stöta på när de till exempel fattar beslut om något?

Gå in på djupet

Kan du minnas att du besökte eller var en del av en plats, ett samhälle eller en process där det fanns en mångfald av människor närvarande?

Vilka saker lärde du dig av den erfarenheten?

Avslutande reflektioner

På vilka sätt kan ditt samhälle eller land stödja mångfald i beslutsprocesser?

Hur kan var och en av oss personligen stödja mångfald och förtroende mellan olika människor?

Kan ansluta till:

- jämlikhet
- inkludering
- fred
- demografiska förändringar
- mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter

MÄNNISKOVÄRDE

MÄNNISKOVÄRDE:

avser det inneboende värde som varje människa besitter genom att vara människa.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad tänker du på när du hör ordet "människovärde"?

Hur stöds detta värde i vårt samhälle?

Gå in på djupet

Är detta värde viktigt för dig och varför?

Vilka erfarenheter, till exempel minnen, händelser eller möten, har påverkat din syn på och dina åsikter om människovärdet?

Avslutande reflektioner

Känner du oro för människovärdet i framtiden i din gemenskap eller ditt samhälle? Om ja, vilka åtgärder skulle du vilja se vidtas?

Vad kan vi personligen göra för att stödja människovärdet i vårt samhälle?

Kan ansluta till:

- jämlikhet
- minoriteters rättigheter
- mänskliga rättigheter
- invandring
- ekonomisk ojämlikhet

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER:

de grundläggande friheter och rättigheter som varje människa har rätt till enbart på grund av att hen är människa. Dessa rättigheter omfattar medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, såsom rätten till liv, yttrandefrihet, utbildning och likhet inför lagen.

Kan ansluta till:

- jämställdhet mellan könen
- mänsklig värdighet
- valfrihet
- yttrandefrihet
- auktoritarism
- tolerans

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka typer av mänskliga rättigheter kommer du att tänka på och varför är de viktiga?

Vilka är de vanligaste formerna av kränkningar av de mänskliga rättigheterna?

Gå in på djupet

Vilka frågor om mänskliga rättigheter är viktigast för dig, och varför?

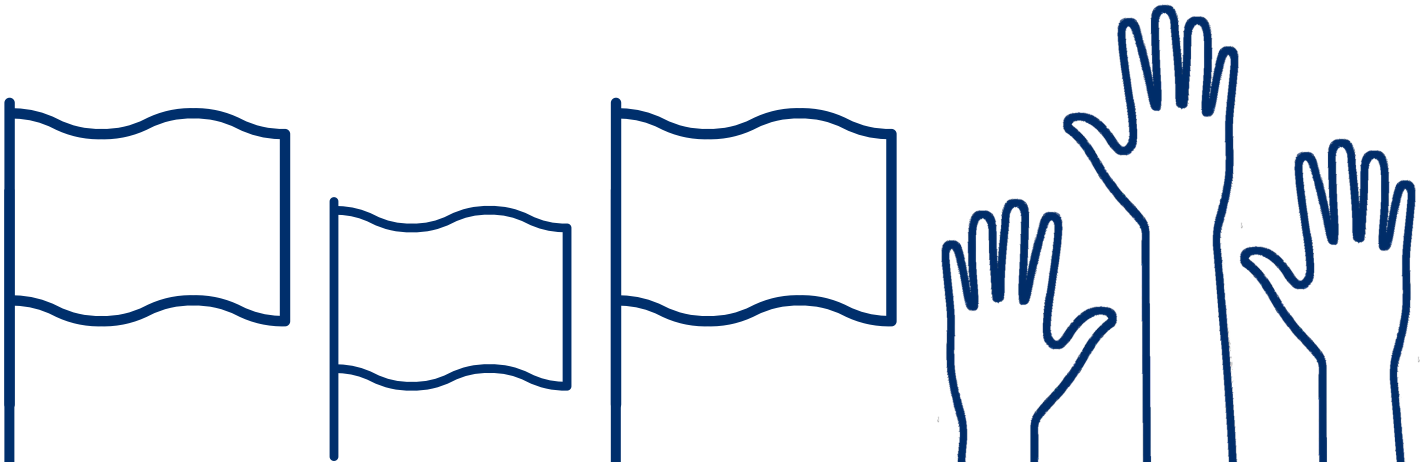
Hur skulle du beskriva situationen för de mänskliga rättigheterna i vårt land idag?

Avslutande reflektioner

Hur kan du bidra till att främja och skydda de mänskliga rättigheterna i vårt samhälle?

Vilka nya trender eller frågor kan enligt din mening påverka de mänskliga rättigheterna i framtiden?

NATIONALISM

NATIONALISM:

en ideologi som betonar en viss nations eller folkgrupps intressen, kultur och värderingar och som väcker en stark känsla av stolthet och lojalitet mot den egna nationen.

Kan ansluta till:

- polarisering
- invandring
- radikaliserings och extremism
- populism

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad kommer du att tänka på när du hör ordet "nationalism"?

Kan du ge exempel på symboler eller traditioner som förknippas med nationalism i vårt land?

På vilket sätt skiljer sig nationalism från fosterländskhet?

Gå in på djupet

Vad är orsaken till att nationalism finns i vårt land – vad inspirerar eller ökar den?

Kan du beskriva nationalismens inverkan på vårt land?

Skulle du beskriva dig själv som "nationalist"?

Avslutande reflektioner

Hur kan vi balansera nationell stolthet med en respektfull inställning till andra nationer och kulturer?

Vad kan individer och samhällen göra för att främja en sund känsla av patriotism som främjar enighet snarare än splittring?

OFFENTLIGHET

OFFENTLIGHET:

det utrymme eller den arena där medborgare samlas för att diskutera och debattera frågor av gemensamt intresse (offentliga debatter, mediediskussioner, sociala medieplattformar och offentliga sammankomster)

Kan ansluta till:

- det civila samhället
- media
- medborgerligt engagemang
- förtroende

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "offentlighet" för dig?

Vilken roll spelar medierna när det gäller att forma offentligheten och påverka den allmänna opinionen?

Gå in på djupet

Vilken är kvaliteten på den offentliga sfärens diskurs och aktiviteter i vår stad? (Om den är bra, vad är det som gör den bra; om den är dålig – varför?)

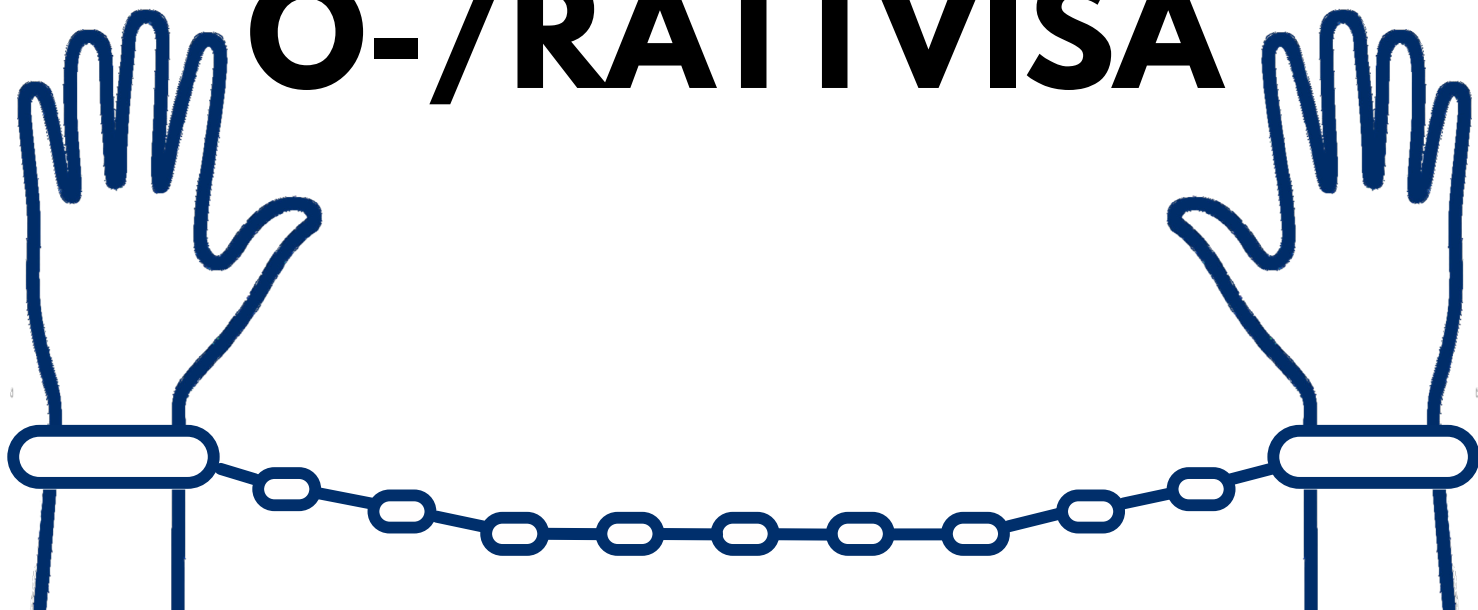
Skulle du säga att du för närvarande är aktiv och deltar i den offentliga sfären? (Om ja – på vilket sätt? Om nej – varför inte?)

Avslutande reflektioner

Vad kan enskilda personer göra för att aktivt delta i och stärka den offentliga sfären i sin kommun eller sitt samhälle?

Vilken typ av aktiviteter, evenemang eller praxis skulle förbättra den offentliga sfären i vår stad?

O-/RÄTTVISA

O-/RÄTTVISA:

avser en situation eller handling som är orättvis/rättvis, moraliskt fel/rätt eller som bryter mot/upprätthåller principer om rättvisa, mänskliga rättigheter och jämlikhet.

Kan ansluta till:

- korruption
- minoriteters rättigheter
- mänskliga rättigheter
- jämställdhet mellan könen
- att möta historien

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka associationer får du när du hör begreppen "orättvisa" eller "rättvisa"?

Kan du komma på exempel på orättvisor i din kommun, i ditt land eller globalt?

Gå in på djupet

Har du eller någon du känner någonsin upplevt eller bevittnat orättvisor i vårt land eller samhälle?
Hur påverkade det dig eller dem?

Hur skiljer sig systematiska orättvisor från enstaka fall av orättvis behandling?

Vilka är de bakomliggande orsakerna till orättvisor och hur kan man ta itu med dem för att nå rättvisa resultat?

Avslutande reflektioner

Vad kan vi göra för att främja rättvisa och bekämpa orättvisor i vårt samhälle?

Vad är ett nytt perspektiv eller en ny insikt som du har fått efter vår diskussion om rättvisa?

PERSONLIGT ANSVAR

PERSONLIGT ANSVAR:

en individs skyldighet att ta ansvar för sina handlingar och beslut, både när det gäller egenvård och deras inverkan på andra. Det skiljer sig från medborgerlig plikt, som handlar om skyldigheter inom ett politiskt system, och från ansvarighet, som handlar om att stå till svars inför andra. I en demokrati har det personliga ansvaret sin grund i idén att individer bidrar till samhällets välbefinnande.

Kan ansluta till:

- medborgerlig plikt
- aktivt medborgarskap
- frivilligarbete
- förtroende
- mänsklig värdighet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad innebär "personligt ansvar" för dig?

Kan du ge några exempel på personligt ansvar?

Varför tror du att personligt ansvar är viktigt i ett demokratiskt samhälle?

Gå in på djupet

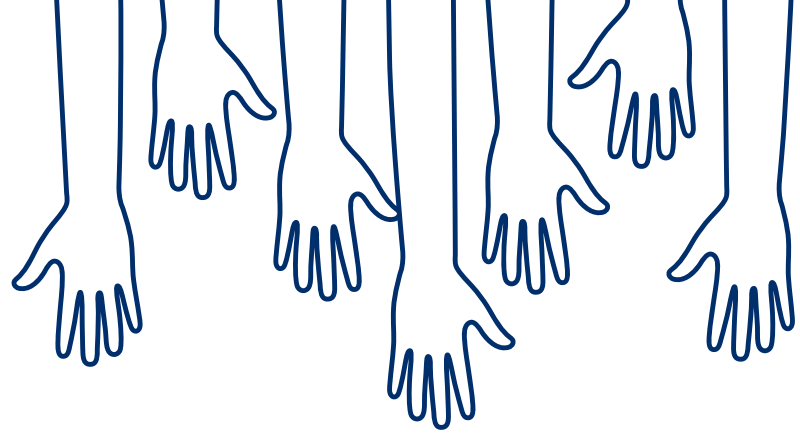
På vilket sätt formar det personliga ansvaret och samhällskontraktet en sund demokrati?

Kan du komma på ett exempel där personligt ansvarstagande har bidragit till andras eller samhällets välbefinnande?

Avslutande reflektioner

Hur kan vi främja en starkare känsla av personligt ansvar hos enskilda individer?

Hur kan idén om personligt ansvar stärka demokratin och den sociala sammanhållningen?

POLARISING

POLARISERING:

den process genom vilken den allmänna opinionen, politiska åsikter eller samhällsliga attityder blir mer extrema och splittrade, vilket leder till ökad ideologisk eller social konflikt mellan motsatta läger med begränsad eller ingen gemensam grund.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Kan du komma på exempel på polarisering inom politik, samhälle eller media?

Varför är polarisering en så viktig fråga i dag?

Gå in på djupet

Vilka är de faktorer eller händelser som bidrar till ökad polarisering mellan olika grupper eller samhällen i vårt land?

Vilka individer eller grupper tycker du att det är svårt att prata med, eftersom dina åsikter skiljer sig så mycket från deras?

Avslutande reflektioner

Hur kan individer och samhällen överbrygga klyftor och föra en dialog över olikheter?

Vad kan du personligen göra för att främja en konstruktiv dialog och minska polariseringen i vårt land?

Kan ansluta till:

- radikalisering och extremism
- nationalism
- desinformation
- yttrandefrihet
- dialog

POLICY

POLICY:

en uppsättning beslut och åtgärder som vidtas av regeringar eller organisationer för att ta itu med specifika frågor eller uppnå specifika mål inom en sektor. Det är resultatet av politiska ansträngningar, förhandlingar och input från olika intressenter, inklusive politiker, experter och allmänheten.

Kan ansluta till:

- politiska partier
- politik
- öppenhet
- ansvarstagande
- demokrati

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "policy" för dig och hur ser du att den påverkar din vardag?

Kan du komma på ett exempel där en policy inom en specifik sektor (till exempel sjukvård, utbildning) har gjort skillnad i ditt samhälle?

Gå in på djupet

Hur påverkar politiska beslut politikens utfall?

Hur kan intressenter, till exempel medborgare, intressegrupper och företag påverka utformningen eller förändringen av politiken?

Vad kännetecknar en bra eller effektiv policy, särskilt inom sektorer som hälsa, utbildning eller miljö?

Avslutande reflektioner

Hur kan individer eller samhällen förespråka en politik som ligger i linje med deras värderingar och intressen?

Hur kan demokratiska system säkerställa att politiken tillgodoser både kortsiktiga behov och samhällets långsiktiga välbefinnande?

POLITIK

POLITIK:

de aktiviteter, processer och system genom vilka beslut fattas och makt fördelas i samhället. I en demokrati ska politiken spegla folkets vilja, men den kan också vara en plats för konflikter, kompromisser och maktkamper.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "politik" för dig och hur ser du på dess roll i vardagen?

Vad tror du att politikernas roll är i ett demokratiskt samhälle?

Hur tror du att politik påverkar hur beslut fattas i ditt samhälle eller land?

Gå in på djupet

Vilka egenskaper tror du är viktiga för att en politiker ska kunna leda och styra på ett effektivt sätt?

Kan du komma på en situation då politiska beslut hade en betydande inverkan på ditt liv eller ditt samhälle? Vad var politikernas roll i det sammanhanget?

Avslutande reflektioner

Vad kan individer och samhällen göra för att engagera sig mer aktivt i politiken utöver att rösta?

Hur kan vi främja en mer positiv och inkluderande politisk miljö som uppmuntrar till deltagande och förtroende?

Kan ansluta till:

- medborgerligt avståndstagande /engagemang
- politik
- politiska partier
- aktivt medborgarskap

The image features a white background with stylized line art of hands. In the top half, several hands are shown with fingers pointing downwards, rendered in red and blue outlines. In the bottom half, several hands are shown with fingers pointing upwards, also in red and blue outlines. The central text is bold and black.

POLITISKA PARTIER

POLITISKA PARTIER:

organiserade grupper av individer som spelar en central roll i representativa demokratier genom att presentera kandidater till ämbeten, mobilisera väljare och förespråka en viss politik och ideologi.

Kan ansluta till:

- val
- ledarskap
- förtroende
- röstning

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad tänker du på när du hör ordet "politiska partier"?

Vilken roll spelar de politiska partierna i ett demokratiskt system?

Gå in på djupet

Är de politiska partierna i vårt land pålitliga och/eller trovärdiga? Om ja – varför, om nej – varför inte?

Är du medlem i ett politiskt parti? Om ja – vad fick dig att gå med? Om inte – varför inte?

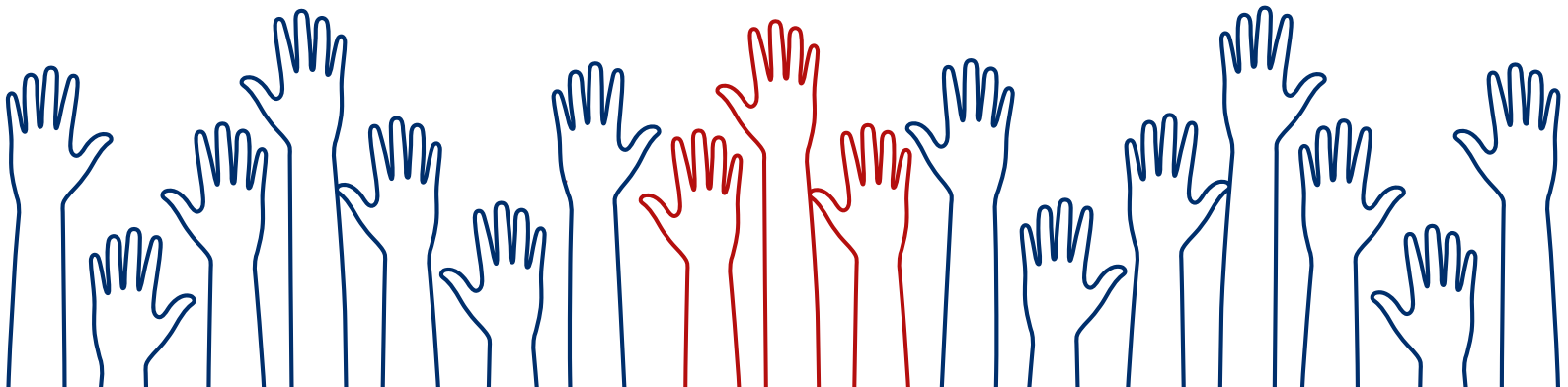
Avslutande reflektioner

Hur kan medborgarna hålla de politiska partierna ansvariga för sina löften och handlingar?

På vilket sätt kan vi förbättra de politiska partierna och politikerna i vårt land?

Hur kan vi uppmuntra oss själva eller andra att engagera sig politiskt?

POPULISM

POPULISM:

ett politiskt synsätt som syftar till att företräda vanliga människors intressen och röster mot den upplevda eliten eller etablissemangen.

Kan ansluta till:

- desinformation
- ekonomisk ojämlikhet
- utbildning
- möta historien
- nationalism

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka är de viktigaste kännetecknen för populistiska rörelser eller populistiska politiker?

Hur har populismen påverkat politiken i vårt land eller i Europa?

Gå in på djupet

Vilka är de personliga erfarenheter som har format din syn på populism?

Vad är det med populistiska berättelser som gör dem attraktiva för väljarna?

Avslutande reflektioner

På vilket sätt kan utbildning ta itu med de grundläggande orsakerna till populism?

Vilka strategier kan vara effektiva för att motverka populistiska narrativ?

PSYKISK HÄLSA

PSYKISK HÄLSA:

en individs känslomässiga, psykologiska och sociala välbefinnande som påverkar hur man tänker, känner och agerar. Det påverkar också hur människor hanterar stress, relaterar till andra och fattar beslut.

Kan ansluta till:

- ensamhet
- sociala medier
- polarisering
- extremism eller radikalisering
- solidaritet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder psykisk hälsa för dig, och varför tycker du att det är viktigt?

Varför ökar antalet rapporter om psykisk ohälsa nuförtiden?

Vad främjar människors psykiska hälsa i allmänhet?

Gå in på djupet

Hur tror du att den psykiska hälsan påverkar en persons förmåga att delta i samhället, inklusive i demokratiska processer?

Vad för slags saker och/eller åtgärder skulle stödja människors psykiska hälsa i ditt samhälle eller område?

Avslutande reflektioner

Hur kan samhällen och myndigheter arbeta tillsammans för att skapa miljöer som främjar psykiskt välbefinnande?

Hur kan enskilda individer bidra till ett mer inkluderande och stödjande samhälle för dem som kämpar med psykiska problem?

RADIKALISERING OCH EXTREMISM

RADIKALISERING OCH EXTREMISM:

radikalisering är den process genom vilken individer eller grupper antar extrema ideologier eller övertygelser, vilket ofta leder till ett beteende som kan ta sig uttryck i politisk, religiös eller social extremism, som innebär att man förespråkar eller använder våld för att uppnå ideologiska mål.

Kan ansluta till:

- polarisering
- nationalism
- o-/rättvisa
- populism

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad förstår du med begreppen "radikalisering" och "extremism"?

Kan du komma på några exempel på antingen radikalisering eller extremism, från vårt lands nutida eller nyare historia?

Gå in på djupet

Vilka faktorer eller influenser bidrar till radikalisering av individer eller grupper?

Hur påverkar extremism individer, samhällen och samhällets sammanhållning?

Avslutande reflektioner

Vad kan enskilda personer göra för att främja tolerans, förståelse och motståndskraft mot extremistiska ideologier i sina samhällen?

Vilka strategier eller tillvägagångssätt kan vara effektiva för att förebygga eller motverka radikalisering och extremism?

RESILIENS

RESILIENS:

individens, gemenskapens eller systemets förmåga att motstå, anpassa sig till och återhämta sig från motgångar, stress eller trauma. I demokratisammanhang avses demokratiska institutioners, processers och samhällens förmåga att uthärda, anpassa sig till och återhämta sig från utmaningar och kriser, samtidigt som de demokratiska principerna upprätthålls, t.ex. rättsstatsprincipen, fria och rättvisa val samt skydd av friheter och rättigheter.

Kan ansluta till:

- ledarskap
- medborgerligt engagemang
- välstånd

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad tänker du på när du hör ordet "resiliens"? Vad sägs om "demokratisk resiliens"?

Varför är resiliens viktigt i både personliga och samhällsliga sammanhang?

Gå in på djupet

Kan du ge exempel på några tidigare eller aktuella händelser i vårt land som illustrerar vikten av resiliens?

Vilka är de faktorer som tär på eller negativt påverkar den individuella eller samhällsliga resiliensen?

Vilka är de viktigaste faktorerna som bidrar till att bygga upp resiliensen hos individer och samhällen?

Avslutande reflektioner

Vad kan vi göra för att bygga upp vår egen motståndskraft eller för att hjälpa andra att bli mer resilienta?

Vilka åtgärder kan vi vidta för att stödja och främja demokratins motståndskraft i vårt samhälle eller land?

RÄTTSTATS- PRINCIPEN

RÄTTSSTATSPRINCIPEN:

principen att alla individer, institutioner och enheter, offentliga eller privata, inklusive regeringen, är ansvariga enligt lagar som tillämpas rättvist, öppet och konsekvent för att skydda alla medborgares rättigheter.

Kan ansluta till:

- demokrati
- o-/rättvisa
- den offentliga sfären
- säkerhet
- förtroende

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka exempel kan du ge på hur rättsstatsprincipen har tillämpats i vårt samhälle under de senaste åren?

Varför är rättsstatsprincipen viktig i ett demokratiskt samhälle?

Vad skulle kunna hända och hur skulle vårt land se ut om rättsstatsprincipen inte tillämpades?

Gå in på djupet

Vilka är några vanliga utmaningar för rättsstatsprincipen?

Känner du att du förstår och vet tillräckligt mycket om denna demokratiska princip?

Vilken typ av information skulle du vilja ha om den, var och varför?

Hur skulle du beskriva rättsstatens tillstånd i vårt land? (Om den är "bra" – vad beror det på? Om den är "dålig" – varför?)

Avslutande reflektioner

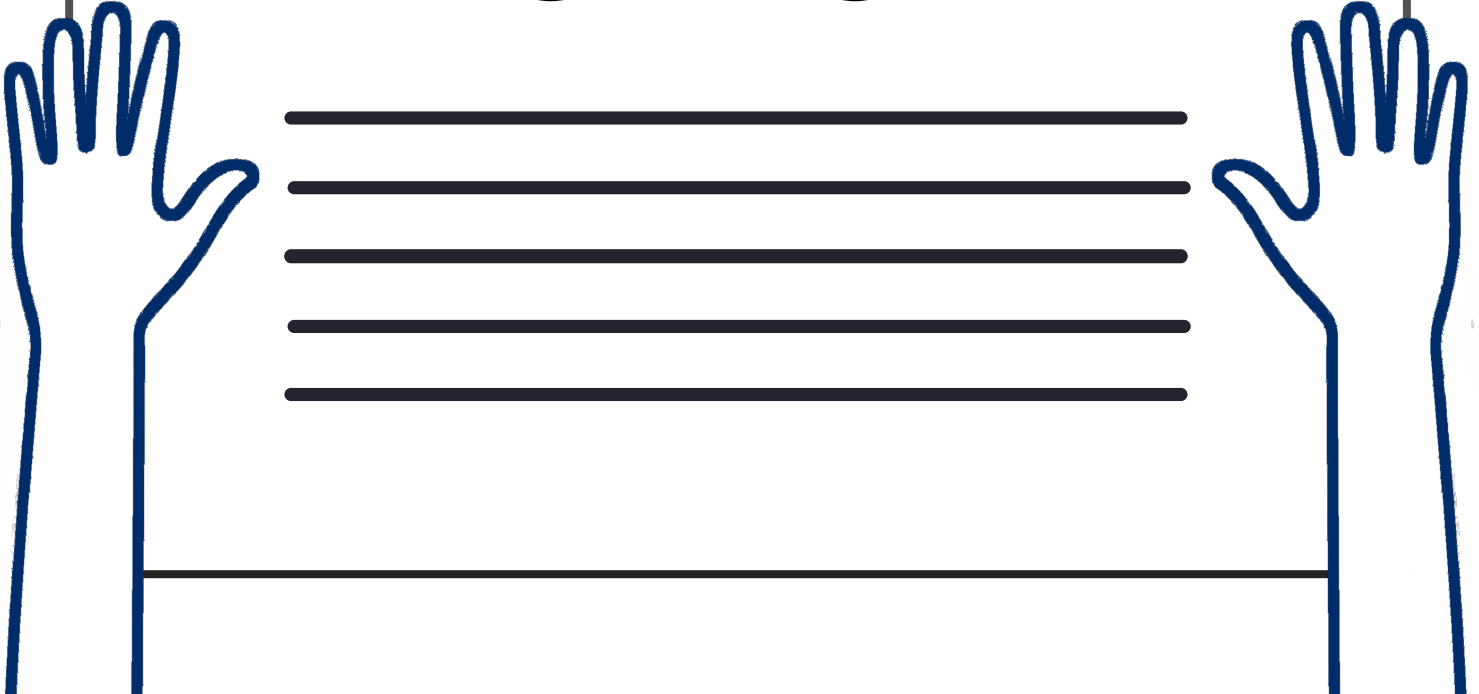
Vilka åtgärder kan vidtas för att stärka rättsstatsprincipen i vårt land?

Lärde du dig något nytt under vår diskussion?

Vilken roll kan utbildning spela för att främja rättsstatsprincipen?

RÄTTSVÄSENDET

_____

_____

_____

_____

_____

RÄTTSVÄSENDET:

*ett system med domstolar som tolkar och tillämpar lagen,
löser tvister och verkställer rättvisa i statens namn.*

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

När du hör ordet "rättsväsende", vilken är den första associationen som du kommer att tänka på?

Vilken är rättsväsendets roll i ett demokratiskt samhälle?

Gå in på djupet

Vad innebär rättsväsendets oberoende och varför är det viktigt?

Hur står det till med rättsväsendet i vårt land?

Hur har din uppfattning om rättsväsendet formats av dina personliga erfarenheter eller av hur det framställs i media?

Avslutande reflektioner

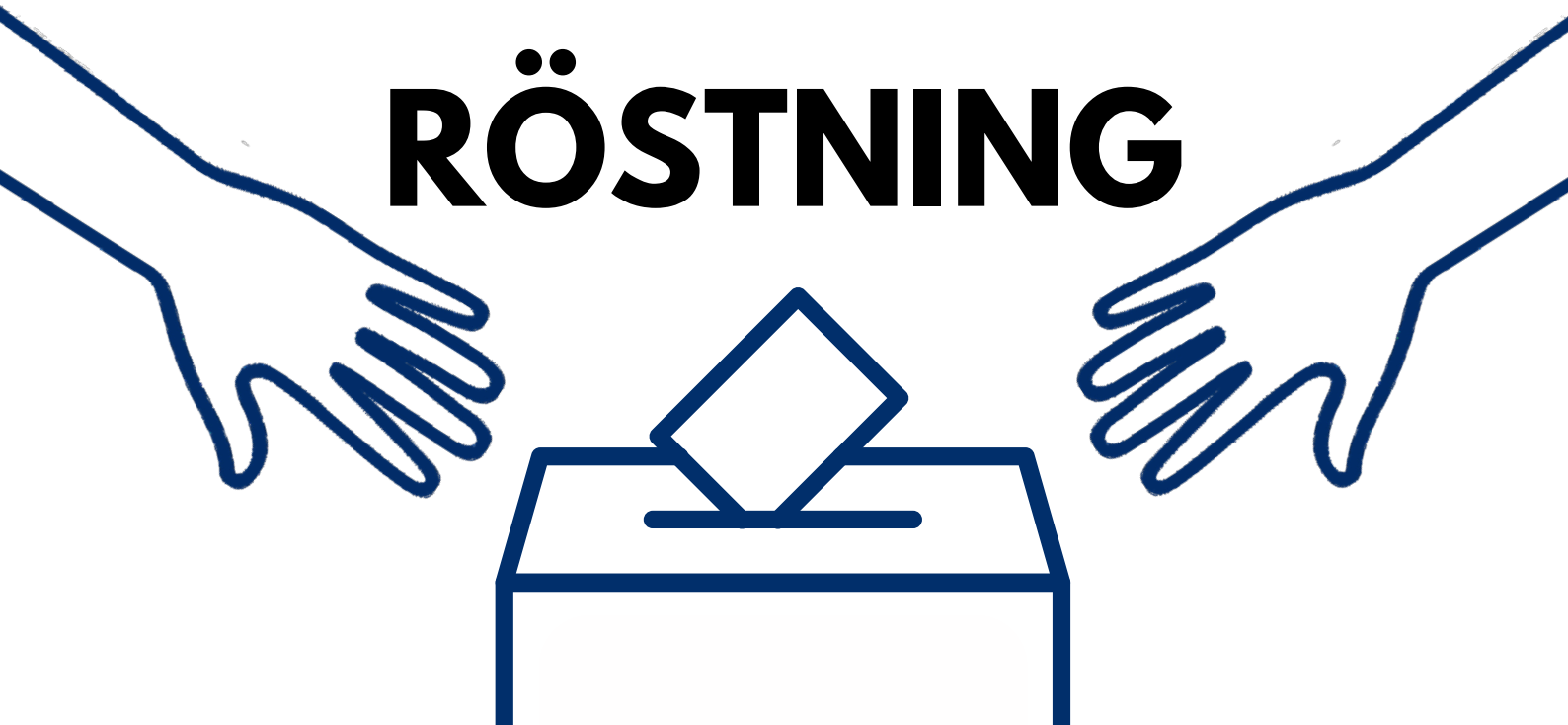
Vilka är de potentiella hoten mot rättsväsendets självständighet i vårt land? Vad kan man göra åt det?

Bör vi som medborgare skaffa oss mer kunskap om vårt rättssystem och om dess roll i demokratin?
Vilken typ av kunskap skulle du själv behöva?

Kan ansluta till:

- o-/rättvisa
- minoriteters rättigheter
- säkerhet
- transparens
- förtroende

RÖSTNING

RÖSTNING:

en grundläggande process i demokratiska system som gör det möjligt för medborgarna att välja sina representanter, påverka regeringens politik och delta i styrningen av sitt land.

Kan ansluta till:

- korruption
- desinformation
- val
- valfrihet
- politiska partier

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur skulle du förklara "röstning" för en nyfiken utomjording som besöker vår planet?

Varför tror du att röstning anses vara en grundläggande rättighet i en demokrati?

Gå in på djupet

Hur skulle du beskriva valdeltagandet i ditt land och/eller samhälle? Vad är det enligt din erfarenhet som gör människor aktiva eller passiva när det gäller röstning?

Röstade du i det senaste nationella valet i vårt land? Hur var det i Europaparlamentsvalet? (Om inte – varför inte?)

Vilka är de potentiella konsekvenserna av ett lågt valdeltagande?

Avslutande reflektioner

Hur kan skolor och samhällen främja valdeltagandet?

Vad kan du göra för att bidra till att öka valdeltagandet i vårt samhälle?

MEDBORGERLIGT AVSTÅNDSTAGANDE /ENGAGEMANG

MEDBORGERLIGT AVSTÅNDSTAGANDE/ENGAGEMANG:

individens aktiva deltagande i samhället genom aktiviteter som röstning, volontärarbete och samhällsorganisering eller brist på engagemang eller tillbakadragande från samhällsaktiviteter och ansvar.

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- medborgerlig plikt
- det civila samhället

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "samhällsengagemang" för dig? Hur är det med "avståndstagande"?

Varför tror du att vissa människor väljer att inte engagera sig i samhällsaktiviteter?

Gå in på djupet

Hur skulle du beskriva dig själv – som samhällsengagerad eller oengagerad? Vad är resonemanget eller motivationen bakom ditt val? Har det förändrats under de senaste åren och i så fall på vilket sätt?

På vilket sätt kan teknik och sociala medier underlätta eller hindra samhällsengagemang?

Avslutande reflektioner

Hur kan man uppmuntra människor att engagera sig i samhället?

Alternativt, hur kan vi ta itu med bristande samhällsengagemang och apati?

SEGREGERING

SEGREGERING:

segregation är den samhälleliga och/eller demografiska separationen av olika grupper inom ett område eller land, där tydliga uppdelningar uppstår, till exempel mellan landsbygd och stad, utbildningsbakgrund eller kulturella och socioekonomiska grupper, vilket i slutändan leder till olika former av ojämlikhet.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Finns det lika möjligheter och förutsättningar i samhället för olika grupper av människor?

Varför är segregation problematiskt i samhället?

Gå in på djupet

Har du märkt av det här fenomenet i din vardag eller i samhället? Vilka exempel kan du ge?

Vilka känslor eller tankar väcker de här exemplen hos dig? Vilken typ av livserfarenheter kan ha bidragit till att du har det här perspektivet?

Avslutande reflektioner

Hur kan vi förhindra segregation i vår stad, vårt område eller vårt samhälle?

Vilka åtgärder anser du att beslutsfattare och/eller tjänstemän inom den offentliga förvaltningen kan vidta för att förhindra social och regional segregation?

Kan ansluta till:

- säkerhet
- demografiska förändringar
- medborgerligt avståndstagande /engagemang
- förtroende
- migration
- utbildning
- ungdom

SEKRETESS

SEKRETESS:

tillståndet att vara fri från allmän uppmärksamhet eller obehörigt intrång. Rätten att hålla sina personliga angelägenheter hemliga, att fritt umgås med vem man vill och att kunna kontrollera vem som kan se eller använda information om en.

Kan ansluta till:

- yttrandefrihet
- mänsklig värdighet
- media
- säkerhet
- tolerans

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder sekretess för dig i den digitala tidsåldern?

Varför anses sekretess vara en grundläggande mänsklig rättighet?

Gå in på djupet

Vilka är de största hoten mot den personliga sekretessen på nätet?

Hur hanterar du personligen din sekretess på nätet och i verkliga livet?

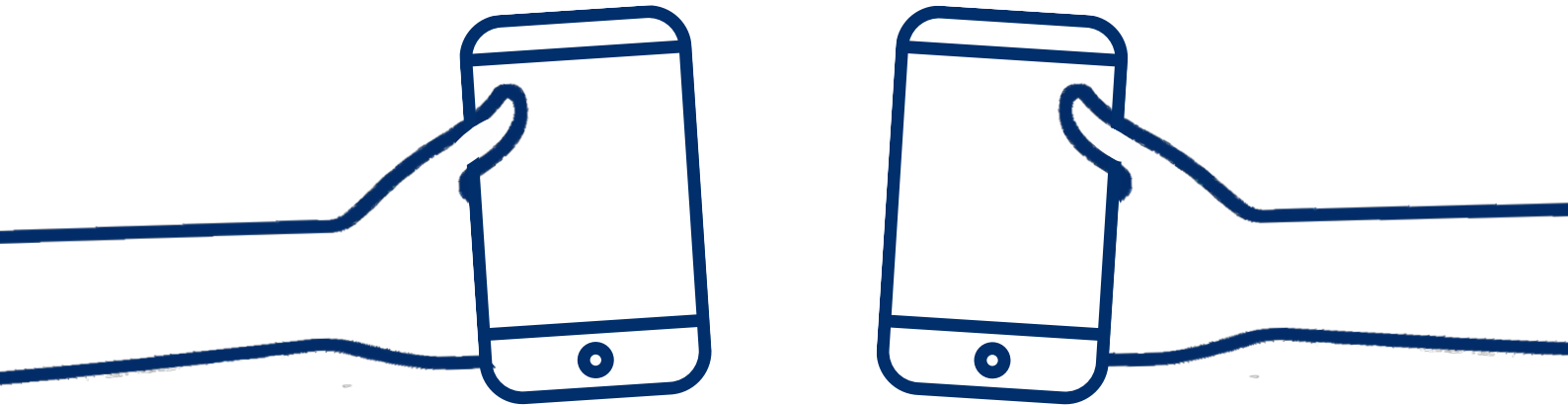
På vilket sätt har sociala medier påverkat vår förståelse för och utövande av sekretess?

Avslutande reflektioner

Hur kan du utbilda dig själv och andra i sekretessfrågor?

Vad kan vi göra för att öka och skydda vår sekretess?

SOCIALA MEDIER

SOCIALA MEDIER:

digitala plattformar som gör det möjligt för individer att skapa, dela och interagera med innehåll och med varandra. De spelar en viktig roll när det gäller att forma det offentliga samtalet och enskilda människors åsikter.

Kan ansluta till:

- media
- desinformation
- psykisk hälsa
- polarisering

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur använder du sociala medier i ditt dagliga liv, och vilken inverkan tror du att de har på dig?

På vilket sätt tror du att sociala medier påverkar demokratin?

Gå in på djupet

Varför tror du att människor tenderar att söka sig till innehåll som bekräftar deras befintliga övertygelser på sociala medier?

Hur kan sociala medieplattformar bidra till spridningen av falska nyheter, och vilken inverkan har detta på demokratin?

På vilket sätt kan människor ta kontroll över sin "mediediet" för att se till att de exponeras för en rad olika perspektiv?

Avslutande reflektioner

Vilken roll spelar regeringar, teknikföretag och privatpersoner när det gäller att hantera de utmaningar som sociala medier innebär för demokratin?

Hur kan vi se till att sociala medieplattformar främjar en öppen dialog snarare än fördjupar klyftorna i samhället?

SOLIDARITET

SOLIDARITET:

enighet och ömsesidigt stöd mellan människor som ett svar på gemensamma mål, värderingar och utmaningar som innebär att man står tillsammans och agerar kollektivt för att stödja varandra, ofta i strävan efter social rättvisa, jämlikhet och gemensamma mål.

Kan ansluta till:

- demokrati
- dialog
- aktivt medborgarskap
- inkludering
- förtroende

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder solidaritet för dig?

Hur definierar du solidaritet inom ramen för en gemenskap som du själv väljer?

Gå in på djupet

Kan du ge några aktuella exempel på solidaritet i vårt samhälle eller i vårt land?

Och hur är det med er personligen – vill någon berätta en historia där ni upplevt andras solidaritet?

Vilka är de vanligaste hindren för solidaritet i samhället?

Avslutande reflektioner

Vad kan vi göra för att främja en känsla av solidaritet i vår vardag?

Var eller i vilket samhälle skulle du själv kunna stödja andra och vidta åtgärder inom den närmaste framtiden?

SYSSELSÄTTNING /ARBETSLÖSHET

SYSSELSÄTTNING / ARBETSLÖSHET:

sysselsättning innebär att man har ett avlönat arbete, vilket ofta inte bara ger inkomst utan också en känsla av mening, identitet och bidrag till samhället. Arbetslöshet är avsaknaden av ett sådant arbete och kan leda till ekonomiska svårigheter, social utslagning och en känsla av maktlöshet. I demokratiska samhällen ses sysselsättning som en grundläggande rättighet som är avgörande för social stabilitet, medan arbetslöshet innebär utmaningar som måste hanteras genom politik, utbildning och stödsystem.

Kan ansluta till:

- välfärd
- mänsklig värdighet
- ekonomisk ojämlikhet

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "sysselsättning" för dig? Hur är det med "arbetslöshet"?

Vilken roll spelar arbete för att forma en persons identitet eller känsla av målmedvetenhet?

Hur påverkar tillgången till arbete ett samhälles stabilitet och välbefinnande?

Gå in på djupet

På vilka sätt kan arbetslöshet påverka individer och samhällen utöver bara ekonomiska svårigheter?

Hur tror du att arbetets karaktär har förändrats under de senaste åren? Vad kan detta betyda för sysselsättning och arbetslöshet i framtiden?

Avslutande reflektioner

Vilka förändringar skulle kunna göras för att bättre stödja dem som står inför arbetslöshet, både ekonomiskt och känslomässigt?

Hur kan vi omdefiniera arbetets syfte för att anpassa oss till nya samhällsutmaningar, som automatisering och korttidsjobb?

The background of the image is filled with numerous blue line drawings of hands and forearms. These hands are positioned at various heights and angles, creating a sense of a large group of people with their hands raised. The lines are simple and consistent in color, emphasizing the collective nature of the gesture.

SÄKERHET

SÄKERHET:

villkoret eller tillståndet att vara fri från fara, hot eller skada i ditt samhälle, ditt område och din gemenskap. Även säkerhet och försvar av en självständig stat, inklusive dess medborgare, ekonomi och institutioner, vilket betraktas som en skyldighet för regeringen.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Hur ser du på ordet "säkerhet" i en demokratisk kontext?

Varför är säkerhet viktigt för individer och samhällen?

Gå in på djupet

Vad är det som gör dig orolig eller trygg när det gäller säkerheten i vårt land eller samhälle inom den närmaste framtiden?

Har du någonsin drabbats av en säkerhetsöverträdelse eller ett säkerhetshot (t.ex. inbrott, cyberattack)?

På vilket sätt har du eller dina familjemedlemmar stöttat säkerheten i din vardag, i ditt land eller i ditt samhälle?

Avslutande reflektioner

Vilka typer av åtgärder skulle du vilja se från regeringen, civilsamhället och den offentliga förvaltningen för att stödja säkerheten i vårt land eller samhälle?

Om du kunde ändra på en sak för att förbättra säkerheten i vårt samhälle, vad skulle det vara?

Kan ansluta till:

- demokrati
- civilsamhälle
- resiliens
- geopolitik
- radikalisering och extremism
- klimatförändringar
- miljöskydd

TOLERANS

TOLERANS:

viljan att acceptera och respektera skillnader i åsikter, övertygelser och beteenden, särskilt om de skiljer sig från dina egna.

Kan ansluta till:

- demokrati
- dialog
- diversitet
- mänskliga rättigheter
- inkludering

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "tolerans" för dig?

Varför är tolerans viktigt i ett samhälle präglad av mångfald?

Gå in på djupet

Vilka lärdomar kan man dra av tidigare fall av intolerans i vårt land?

Vad är det som orsakar intolerans mot människor som är annorlunda?

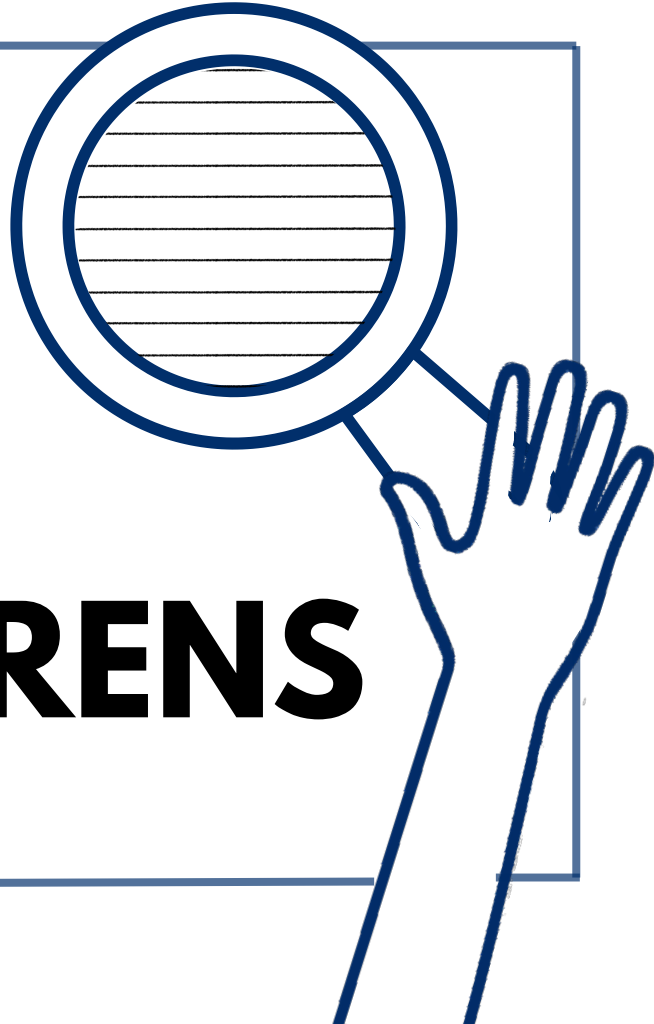
Vilka är de utmaningar du möter när du försöker vara tolerant?

Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder kan du vidta för att bli mer tolerant i ditt dagliga liv?

Hur kan du hjälpa andra att praktisera tolerans?

TRANSPARENS

TRANSPARENS:

egenskapen eller tillståndet att vara öppen, ärlig och uppriktig om olika aspekter av styrning, verksamhet och beslutsprocesser. Regeringens och den offentliga sektorns mottaglighet för nya idéer, krav och behov.

Kan ansluta till:

- demokrati
- säkerhet
- desinformation
- förtroende
- ansvarsskyldighet
- korruption

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad innebär transparens för dig? Vad stödjer eller hindrar transparens enligt din erfarenhet?

Varför är transparens viktigt inom olika sektorer (till exempel myndigheter, näringsliv, ideella organisationer)?

Gå in på djupet

Har du någonsin upplevt brist på transparens i en organisation eller ett system?

Vilka förändringar har du sett när det gäller transparens i vårt samhälle jämfört med hur det var förr i tiden?

Avslutande reflektioner

Vad skulle hända om vårt samhälle var mer transparent?

Om du kunde genomföra en förändring för att förbättra transparensen i din organisation eller i vårt samhälle, vad skulle det vara?

UNGDOM

UNGDOM:

oftast: livsperioden mellan barndom och tidig vuxenålder, som vanligtvis kännetecknas av tillväxt, utforskande och utveckling, dvs. personer i åldern 13–30 år (Erasmus) eller 15–29 år (Eurostat)

Kan ansluta till:

- aktivt medborgarskap
- medborgerlig plikt
- utbildning
- inkludering
- resiliens

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

När du hör ordet "ungdom", vilken är den första associationen du kommer att tänka på?

Vilka är ungdomarnas styrkor?

Gå in på djupet

Vad kan motivera ungdomar att intressera sig för demokrati och politiskt deltagande?

Vilka är de potentiella orsakerna till att ungdomar inte deltar i demokratiska processer?

Avslutande reflektioner

På vilka sätt kan vi stödja och uppmuntra ungdomar att bli samhällsengagerade och aktiva?

Varför tror du att detta skulle vara till nytta för vårt samhälle?

UNGDOMARS DELTAGANDE

UNGDOMARS DELTAGANDE:

att ungdomar aktivt engagerar sig i ansvarsfulla och utmanande åtgärder som tillgodoser verkliga behov och ger dem möjlighet att delta i planerings- och beslutsfattningsprocesser.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilken typ av metoder för att involvera ungdomar känner du till?

Vilken typ av ämnen eller sociala frågor brukar locka ungdomar att delta?

Vilka faktorer gör att ungdomars deltagande känns meningsfullt snarare än ytligt eller symboliskt?

Gå in på djupet

Vad är din erfarenhet av att vara en del av en deltagandeprocess som ung person?

Hur var det och vad lärde du dig under processens gång?

Hur tror du att unga människor kan främja mer genuint engagemang i beslut som påverkar dem?

Avslutande reflektioner

Hur kan vi förbättra ungdomars deltagande i våra samhällen, städer och i samhället för att säkerställa att det är meningsfullt och inte bara symboliskt?

Kan ansluta till:

- röstning
- dialog
- medborgerligt avståndstagande /engagemang
- utbildning
- ungdom
- aktivt medborgarskap

UTBILDNING

UTBILDNING:

processen att (facilitera) lärande, eller tillägnandet av kunskaper, färdigheter, värderingar, övertygelser och vanor. Utbildning kan vara formell, icke-formell eller informell.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilken är den första tanken som kommer till dig när du hör ordet "utbildning"?

Vad är det primära syftet med utbildning?

Gå in på djupet

Hur har din utbildning format dig till den du är idag?

Vilka förändringar skulle du vilja se i utbildningssystemet i vårt land?

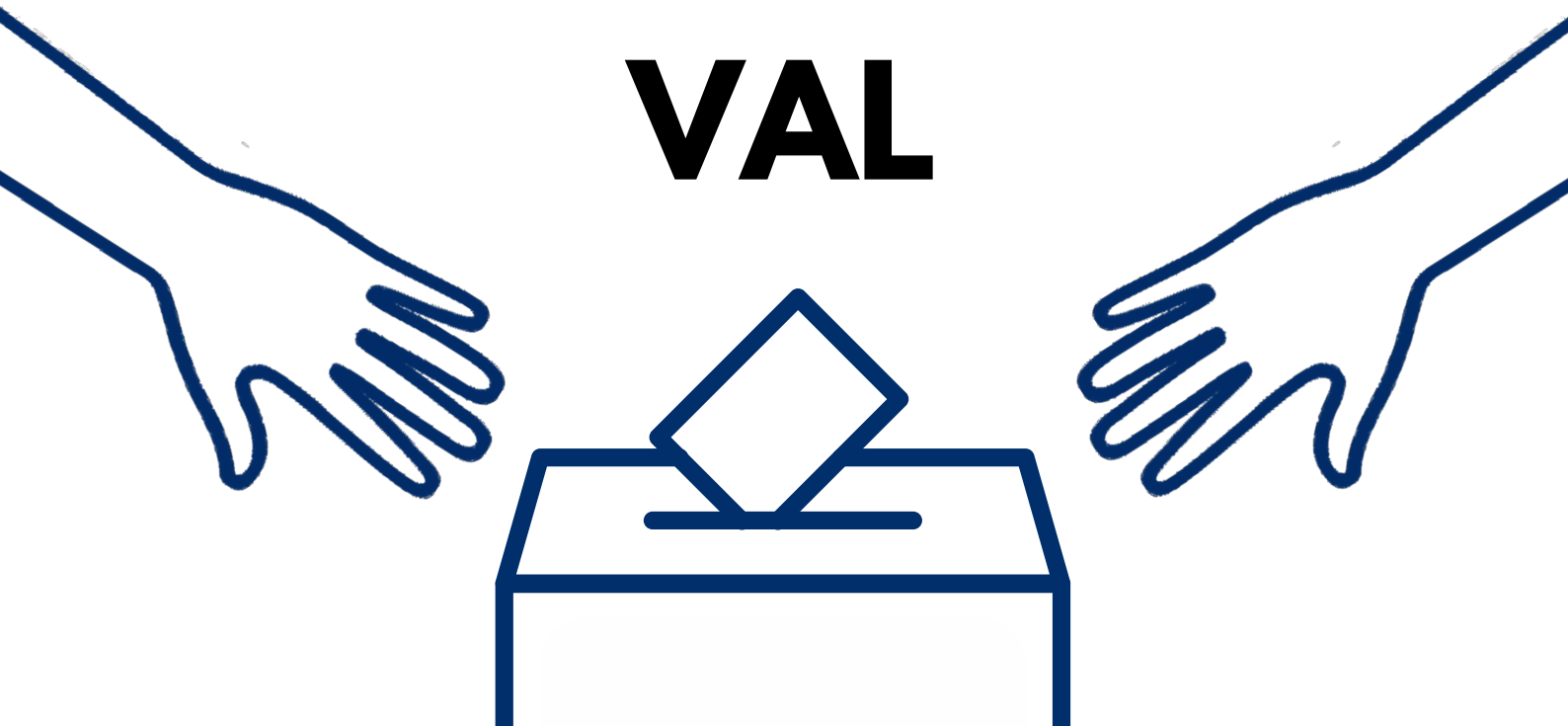
Avslutande reflektioner

Hur kan utbildningssystemet förbereda eleverna för att bli aktiva och ansvarsfulla medborgare?

Kan ansluta till:

- mänsklig värdighet
- jämställdhet mellan könen
- mänskliga rättigheter
- klimatförändringar
- desinformation
- ungdom
- dialog

VAL

VAL:

en grundläggande mekanism i demokratiska system som gör det möjligt för medborgarna att välja sina företrädare på lokal, regional och nationell nivå samt att uttrycka sina preferenser i olika frågor.

Kan ansluta till:

- röstning
- medborgerlig plikt
- valfrihet
- auktoritarianism
- politiska partier
- media
- populism
- polarisering

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vilka typer av val har ägt rum i vårt land under de senaste fyra åren?

Var dessa val annorlunda jämfört med val som ägt rum tidigare? Om ja, på vilket sätt?
Om inte, varför inte?

Gå in på djupet

Vad har du för erfarenhet av valen i vårt land under de senaste åren? Hur är det med de kommande valen?

Hur har valresultatet påverkat dig, din familj eller ditt samhälle?

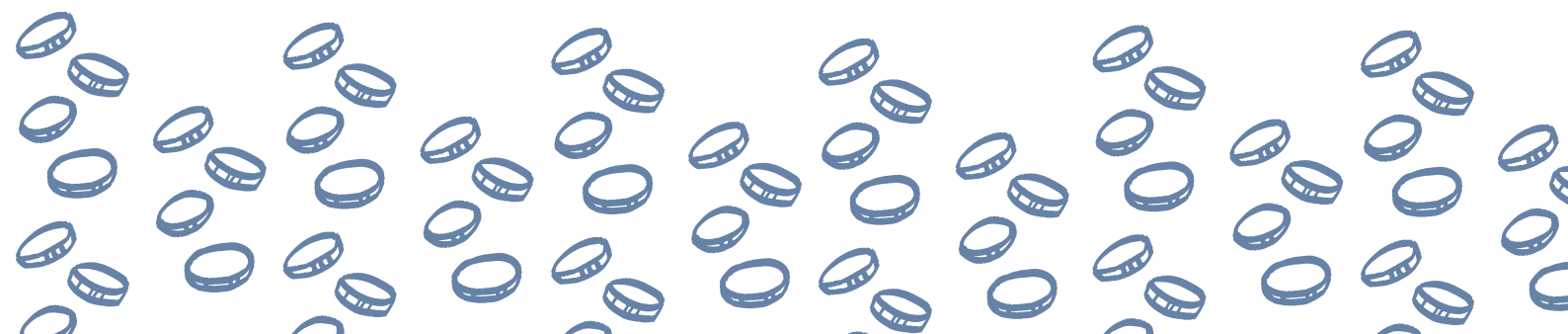
Avslutande reflektioner

På vilket sätt bör valsystemet i vårt land förändras eller utvecklas inom den närmaste framtiden?

Vad kan vi göra för att öka valdeltagandet i framtida val?

VÄLFÄRD

VÄLFÄRD:

ett tillstånd av ekonomiskt välbefinnande och livskvalitet som uppnås genom demokratisk styrning som säkerställer en rättvis fördelning av resurser, möjligheter till personlig och gemensam utveckling samt skydd av individuella friheter och rättigheter. Det omfattar inte bara materiell rikedom utan även sociala, politiska och miljömässiga dimensioner som bidrar till ett samhälles övergripande hälsa och hållbarhet.

Kan ansluta till:

- ojämlikhet
- o-/rättvisa
- migration
- offentlighet
- motståndskraft

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder " välfärd" för dig?

Ser du något samband mellan välfärd och demokrati? Kan du förklara varför?

Gå in på djupet

Vilka utmaningar tror du att demokratier står inför när det gäller att uppnå verklig välfärd för alla medborgare?

Vad finns det för samband mellan miljömässig hållbarhet och välfärd?

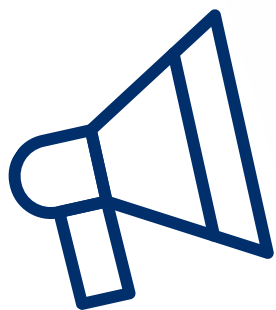
Avslutande reflektioner

Om du kunde genomföra en enda politisk förändring för att öka välfärden i vårt demokratiska samhälle, vilken skulle det vara?

Hur kan samhällen arbeta tillsammans för att främja kollektiv välfärd?

YTTRANDEFRIHET

YTTRANDEFRIHET:

rätten för en individ eller en grupp människor att uttrycka sina åsikter och idéer utan rättsliga påföljder eller censur.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad betyder "yttrandefrihet" för dig?

Varför är yttrandefriheten viktig eller utmanande i samhället?

Hur skulle ett samhälle se ut utan möjligheten att uttrycka sig fritt?

Gå in på djupet

Vad kan hindra dig från att kunna uttrycka dig fritt?

Hur kan vi på samma gång stödja yttrandefriheten och ta itu med saker som hatpropaganda och desinformation i våra samhällen?

Avslutande reflektioner

Vilka åtgärder tror du att vi behöver vidta i vårt samhälle för att stödja yttrandefriheten?

Vad kan du göra för att uppmuntra dig själv och andra att tala öppet?

Kan ansluta till:

- desinformation
- dialog
- kvinnors rättigheter
- polarisering
- mänskliga rättigheter
- medier

ÅLD RAND E U O P A

ÅLDRADE EUROPA:

den demografiska trenden med en allt äldre befolkning i många europeiska länder, där sjunkande födelsetal och längre förväntad livslängd leder till en växande andel äldre medborgare. Detta skifte har omfattande konsekvenser för samhället, inklusive utmaningar för hälso- och sjukvårdssystem, pensionsfonder, arbetsmarknader och sociala tjänster.

FRÅGOR FÖR FACILITERING

Uppvärmning

Vad kommer du att tänka på när du tänker på en åldrande befolkning?

Varför tror du att Europa upplever denna trend, och hur ser det ut jämfört med andra kontinenter?

Hur kan vi omformulera berättelsen om åldrande för att lyfta fram de möjligheter och fördelar som det medför för samhället, i stället för att enbart fokusera på utmaningarna?

Gå in på djupet

Vilka är några av de sociala, ekonomiska och politiska konsekvenserna av ett åldrande samhälle?

Hur kan regeringar och samhällen tillgodose behoven hos en åldrande befolkning samtidigt som de balanserar resurserna för yngre generationer?

På vilket sätt bidrar äldre personer till samhället och hur kan samhället bättre stödja dem i detta arbete?

Avslutande reflektioner

Vilka förändringar tror du är nödvändiga för att säkerställa välbefinnandet hos åldrande befolkningar i Europa?

Hur kan vi främja solidaritet och förståelse mellan generationerna i åldrande samhällen?

Kan ansluta till:

- demografiska förändringar
- migration
- politik
- mänsklig värdighet
- ekonomisk ojämlikhet